

Grozījumi:

10.06.1998. likums / LV, 188/189 (1249/1250), 30.06.1998. / Stājas spēkā 14.07.1998.
25.11.1999. likums / LV, 416/419 (1876/1879), 15.12.1999. / Stājas spēkā 01.01.2000.
Satversmes tiesas 13.03.2001. spriedums / LV, 41 (2428), 14.03.2001. / Stājas spēkā 13.03.2001.
20.06.2001. likums / LV, 105 (2492), 06.07.2001. / Stājas spēkā 20.07.2001.
27.07.2001. likums / LV, 115 (2502), 03.08.2001. / Stājas spēkā 17.08.2001.
06.06.2002. likums / LV, 94 (2669), 21.06.2002. / Stājas spēkā 05.07.2002.
03.04.2003. likums / LV, 60 (2825), 17.04.2003. / Stājas spēkā 01.05.2003.
22.01.2004. likums / LV, 22 (2970), 11.02.2004. / Stājas spēkā 25.02.2004.
17.03.2005. likums / LV, 51 (3209), 31.03.2005. / Stājas spēkā 01.04.2005.
27.10.2005. likums / LV, 181 (3339), 11.11.2005. / Stājas spēkā 25.11.2005.
15.06.2006. likums / LV, 100 (3468), 29.06.2006. / Stājas spēkā 01.10.2006.
19.12.2006. likums / LV, 207 (3575), 29.12.2006. / Stājas spēkā 01.01.2007.
26.04.2007. likums / LV, 78 (3654), 16.05.2007. / Stājas spēkā 30.05.2007.
08.11.2007. likums / LV, 190 (3766), 27.11.2007. / Stājas spēkā 01.01.2008.
19.06.2008. likums / LV, 104 (3888), 09.07.2008. / Stājas spēkā 23.07.2008.
11.12.2008. likums / LV, 202 (3986), 30.12.2008. / Stājas spēkā 01.01.2009.
16.06.2009. likums / LV, 100 (4086), 30.06.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
01.12.2009. likums / LV, 200 (4186), 21.12.2009. / Stājas spēkā 01.01.2010.
03.12.2009. likums / LV, 199 (4185), 18.12.2009. / Stājas spēkā 01.01.2010.
27.05.2010. likums / LV, 94 (4286), 15.06.2010. / Stājas spēkā 01.09.2010.
09.08.2010. likums / LV, 131 (4323), 19.08.2010. / Stājas spēkā 01.09.2010.
20.12.2010. likums / LV, 205 (4397), 29.12.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.
08.07.2011. likums / LV, 117 (4515), 28.07.2011. / Stājas spēkā 01.10.2011.
15.12.2011. likums / LV, 202 (4600), 23.12.2011. / Stājas spēkā 01.01.2012.
20.12.2012. likums / LV, 6 (4812), 09.01.2013. / Stājas spēkā 10.01.2013.
06.11.2013. likums / LV, 232 (5038), 27.11.2013. / Stājas spēkā 01.01.2014.
13.03.2014. likums / LV, 63 (5123), 28.03.2014. / Stājas spēkā 01.06.2014.
17.12.2014. likums / LV, 257 (5317), 30.12.2014. / Stājas spēkā 01.01.2015.
12.03.2015. likums / LV, 60 (5378), 25.03.2015. / Stājas spēkā 08.04.2015.
30.11.2015. likums / LV, 248 (5566), 18.12.2015. / Stājas spēkā 01.01.2016.
22.09.2016. likums / LV, 197 (5769), 11.10.2016. / Stājas spēkā 25.10.2016.
23.11.2016. likums / LV, 241 (5813), 10.12.2016. / Stājas spēkā 01.01.2017.
20.12.2016. likums / LV, 255 (5827), 30.12.2016. / Stājas spēkā 01.01.2017.
27.07.2017. likums / LV, 156 (5983), 08.08.2017. / Stājas spēkā 01.01.2018.
22.11.2017. likums / LV, 242 (6069), 06.12.2017. / Stājas spēkā 01.01.2018.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Par valsts sociālo apdrošināšanu

I nodaļa. Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **darba devējs** — juridiskā vai fiziskā persona, tiesībspējīga personālsabiedrība, citas Eiropas Savienības dalībvalsts, Šveices Konfederācijas vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts (turpmāk — cita dalībvalsts) nodokļu maksātājs vai citas dalībvalsts komersanta filiāle (pastāvīgā pārstāvniecība), vai personāla nomnieks, kas izmanto tāda mikrouzņēmuma pakalpojumus, kurš sniedz darbaspēka nodrošināšanas pakalpojumus likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 17.² panta izpratnē, kā arī iekšzemes nodokļu maksātājs — ārvalsts nodokļu maksātāja iznomāta personāla nomnieks, kas pats nodarbina darba ņēmēju vai apmaksā darba ņēmēja darbu;

2) **darba ņēmējs:**

a) persona, kas uz darba līguma pamata par nolīgto darba samaksu veic noteiktu darbu darba devēja vadībā, izņemot mikrouzņēmuma darbinieku,

b) (*izslēgts ar 27.10.2005. likumu*),

c) Saeimas deputāts, pašvaldības deputāts, Ministru kabineta loceklis, komercsabiedrības valdes, padomes loceklis, prokūrists, kontrolieris, Valsts probācijas dienesta brīvprātīgais probācijas darbinieks, kā arī cita persona, kura ieņem amatu, kas dod tiesības uz atlīdzību, ja atlīdzība ir faktiski noteikta,

d) persona, kura ir noslēgusi Civillikuma IV daļas 15.nodaļā paredzēto uzņēmuma, graudniecības vai pārvaldājuma līgumu un nav reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja,

e) leklītu ministrijas sistēmas iestādes un leslodzījuma vietu pārvaldes amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi vai Aizsardzības ministrijas padotībā esošas struktūrvienības militārpersona,

f) valsts civildienesta ierēdnis,

g) ārvalsts komersanta pilnvarota persona, kura, nebūdam darba tiesiskajās attiecībās ar šo komersantu, pārstāv to darbībās, kas saistītas ar ārvalsts komersanta filiāli,

h) notiesātais, kas tiek nodarbināts brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā,

i) mikrouzņēmuma darbinieks,

j) persona, kuru Latvijas Republikā nodarbina ārvalsts nodokļu maksātājs, kuram Latvijas Republikā ir pastāvīgā pārstāvniecība, kā arī persona, kuru iekšzemes nodokļu maksātājam iznomā ārvalsts nodokļu maksātājs — personāla iznomātājs,

k) persona, kura ir noslēgusi Civillikuma IV daļas 15.nodaļā paredzēto uzņēmuma, graudniecības vai pārvaldājuma līgumu un attiecībā uz kuru tiek konstatēta vismaz viena no likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta 2.² daļā noteiktajām pazīmēm,

l) mikrouzņēmuma, kas sniedz darbaspēka nodrošināšanas pakalpojumus likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 17.² panta izpratnē, darbinieks,

m) kapitālsabiedrības valdes loceklis, ja kapitālsabiedrībai taksācijas gada kārtējā mēnesī apgrozījums ir lielāks par Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru, kas reizināts ar koeficientu 5, un kapitālsabiedrībā šajā mēnesī nav neviena darba ņēmēja vai visiem darba ņēmējiem obligāto iemaksu objekts ir mazāks par Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru,

n) persona, kas likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" izpratnē ir nodarbināta lauksaimniecības sezonas darbos un maksā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli,

o) persona, kurai pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanās ir vienošanās par darbinieka profesionālās darbības ierobežojumu (konkurences ierobežojums),

p) persona, kura vada transportlīdzekli pasažieru komercpārvaldījumos ar vieglo taksometru,

r) persona, kurai saskaņā ar Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumu tiek piemērots valsts atbalsts nodokļu nomaksai,

s) profesionāls sportists;

3) **pašnodarbinātais** — persona, kura gūst ienākumu (vai ieņēmumus) kā:

a) persona, kas veic individuālo darbu,

b) (*izslēgts ar 25.11.1999. likumu*),

c) persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību), izņemot autortiesību mantinieku un citu autortiesību pārņēmēju,

d) zvērināts notārs,

e) zvērināts advokāts,

f) zvērināts revidents,

g) prakses ārsts, prakses farmaceits, prakses veterinārārsts, prakses optometrists,

h) cita fiziskā persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja,

i) zemnieku (zvejnieku) saimniecības īpašnieks, kas, nebūdams darba tiesiskajās attiecībās ar savas zemnieku (zvejnieku) saimniecības pārvaldes institūciju, veic šīs zemnieku (zvejnieku) saimniecības vadības funkciju, ja šajā zemnieku (zvejnieku) saimniecībā likumā noteiktajā kārtībā nav iecelts (ievēlēts) pārvaldnieks (direktors),

j) persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kuras darbu apmaksā no Latvijas Republikai piešķirtajiem ārvalstu tehniskās palīdzības vai starptautisko finanšu institūciju aizdevuma līdzekļiem,

k) zvērināts tiesu izpildītājs,

l) individuālais komersants;

4) **iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja** — ārvalstnieka:

a) persona, kuru Latvijas Republikas teritorijā nodarbina darba devējs — ārvalstu nodokļu maksātājs, ja šīs personas pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā,

b) persona, kuru nodarbina citas dalībvalsts darba devējs un kurai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa regulas (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (turpmāk — regula) 11., 12., 13., 14., 15. un 16.pantu piemēro Latvijas Republikas normatīvos aktus;

5) **ārvalstu darba ņēmējs pie darba devēja** — ārvalstnieka — persona, kuru nodarbina darba devējs — ārvalstu nodokļu maksātājs, ja šīs personas pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā un tā uzturas Latvijas Republikā 183 dienas vai ilgāk jebkurā 12 mēnešu periodā, kas sākas vai beidzas taksācijas gadā;

6) **autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājs** — komersants, individuālais uzņēmums (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecība), kooperatīva sabiedrība, nerezidenta pastāvīgā pārstāvēniecība, iestāde, organizācija, biedrība, nodibinājums un fiziskā persona, kura reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicējs.

(*Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.06.1998., 25.11.1999., 20.06.2001., 06.06.2002., 03.04.2003., 22.01.2004., 17.03.2005., 27.10.2005., 15.06.2006., 19.06.2008., 11.12.2008., 16.06.2009., 27.05.2010., 09.08.2010., 20.12.2010., 15.12.2011., 06.11.2013., 13.03.2014., 17.12.2014., 22.09.2016., 23.11.2016., 27.07.2017. un 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.*)

2.pants. Likuma mērķis

Šis likums nosaka valsts sociālās apdrošināšanas (turpmāk — sociālā apdrošināšana) vispārīgos principus, kā arī regulē tās finansiālo un organizatorisko struktūru.

3.pants. Sociālās apdrošināšanas jēdziens un pamatprincipi

(1) Sociālā apdrošināšana ir pasākumu kopums, ko organizē valsts, lai apdrošinātu personas vai tās apgādībā esošo personu risku zaudēt darba ienākumu sakarā ar sociāli apdrošinātās personas slimību, invaliditāti, maternitāti, bezdarbu, vecumu, nelaimes gadījumu darbā vai saslimšanu ar arodslimību, bērna kopšanu, kā arī papildu izdevumiem sakarā ar sociāli apdrošinātās personas vai tās apgādībā esošās personas nāvi. Sociālā apdrošināšana ir valsts sociālās drošības sistēmas sastāvdaļa.

(2) Sociālās apdrošināšanas pamatprincipi paredz:

1) solidaritāti starp sociālās apdrošināšanas iemaksu veicējiem (turpmāk — maksātāji) un sociālās apdrošināšanas pakalpojumu saņēmējiem (turpmāk — pakalpojumu saņēmēji);

2) sociālās apdrošināšanas līdzekļu izmantošanu tikai sociālās apdrošināšanas pakalpojumiem saskaņā ar likumu.

(3) Sociāli apdrošinātajām personām, kuras ir pakļautas veselības apdrošināšanai, ir tiesības saņemt no valsts budžeta līdzekļiem apmaksājamus veselības aprūpes pakalpojumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.06.1998., 25.11.1999., 08.11.2007., 16.06.2009. un 27.07.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018. Trešā daļa stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 65. punktu)

4.pants. Sociālās apdrošināšanas veidi

Sociālās apdrošināšanas veidi ir šādi:

1) valsts pensiju apdrošināšana (turpmāk — pensiju apdrošināšana);

2) sociālā apdrošināšana bezdarba gadījumam (turpmāk — apdrošināšana pret bezdarbu);

3) sociālā apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām (turpmāk — darba negadījumu apdrošināšana);

4) invaliditātes apdrošināšana;

5) maternitātes un slimības apdrošināšana;

6) vecāku apdrošināšana;

7) veselības apdrošināšana.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.11.2007. un 27.07.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018. 7. punkts stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 65. punktu)

II nodaļa. Sociāli apdrošināmās personas

(Nodaļas nosaukums 10.06.1998. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.07.1998.)

5.pants. Sociāli apdrošināmās personas

(1) Sociālajai apdrošināšanai obligāti ir pakļauti visi 15 gadu vecumu sasniegušie darba ņēmēji, kurus nodarbina darba devējs — iekšzemes nodokļu maksātājs, citas dalībvalsts nodokļu maksātājs vai citas dalībvalsts komersanta filiāle (pastāvīgā pārstāvniecība), personas, kuras kopj bērnu, kas nav sasniedzis pusotra gada vecumu, un saņem bērna kopšanas vai vecāku pabalstu, personas, kuras saņem bezdarbnieka pabalstu, personas ar invaliditāti, kuras nav reģistrētas kā darba ņēmēji vai nav obligāti sociāli apdrošinātas kā pašnodarbinātie, personas, kuras saņem bērna invalīda kopšanas pabalstu, personas, kuras saņem maternitātes, paternitātes vai slimības pabalstu, personas, kuras saņem atlīdzību par adoptējamā bērna aprūpi, personas, kuras saņem atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu, personas, kuru laulātais (kam piešķirts diplomātiskais rangs saskaņā ar Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumu) pilda diplomātisko un konsulāro dienestu ārvalstīs un kuras uzturas attiecīgajā ārvalstī kā diplomātisko un konsulāro dienestu pildošas personas laulātais, personas, kuras atrodas attiecīgajā ārvalstī dienesta pienākumus

pildoša karavīra laulātā statusā, izņemot gadījumu, kad karavīrs piedalās starptautiskajā operācijā, militārajās mācībās, manevros vai atrodas komandējumā, personas, kuras veic algotos pagaidu sabiedriskos darbus, un pašnodarbinātie.

(2) Sociālajai apdrošināšanai obligāti ir pakļauti visi 15 gadu vecumu sasniegušie iekšzemes darba ņēmēji pie darba devēja — ārvalstnieka un ārvalstu darba ņēmēji pie darba devēja — ārvalstnieka.

(3) Brīvprātīgi valsts sociālajai apdrošināšanai Ministru kabineta noteiktajā kārtībā var pievienoties 15 gadu vecumu sasniegušās personas, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kuras nav pakļautas obligātajai sociālajai apdrošināšanai Latvijas Republikā. Pensiju apdrošināšanai brīvprātīgi var pievienoties persona, kurai saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām" nav piešķirta valsts vecuma pensija, un pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai un vecāku apdrošināšanai — pašnodarbinātā laulātais, kurš nav sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuram nav piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi).

(3¹) Brīvprātīgi pensiju apdrošināšanai Ministru kabineta noteiktajā kārtībā var pievienoties personas, kuras maksā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli.

(3²) *(Izslēgta ar 20.12.2016. likumu)*

(3³) Brīvprātīgi pensiju apdrošināšanai Ministru kabineta noteiktajā kārtībā var pievienoties profesionāli sportisti.

(4) Persona ir sociāli apdrošināta darba negadījumu apdrošināšanai, apdrošināšanai pret bezdarbu, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai un vecāku apdrošināšanai, un veselības apdrošināšanai, un tai (par to) ir jāveic obligātās iemaksas, sākot ar dienu, kad šī persona ir ieguvusi šā panta pirmajā daļā minēto statusu, izņemot pašnodarbinātā statusu. Persona ir sociāli apdrošināta pensiju apdrošināšanai, ja faktiski ir veiktas obligātās iemaksas.

(5) Pašnodarbinātie un šā panta otrajā un trešajā daļā minētās personas ir sociāli apdrošinātas, ja faktiski ir veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas.

(6) Mikrouzņēmuma darbinieki, izņemot šā likuma 1.panta 2.punkta "l" apakšpunktā minētos darba ņēmējus, ir sociāli apdrošināmi saskaņā ar Mikrouzņēmumu nodokļa likumu. Mikrouzņēmuma darbinieki nav pakļauti veselības apdrošināšanai.

(7) Jaunuzņēmuma darbinieki, kuriem piemēro valsts atbalstu nodokļu nomaksai, ir sociāli apdrošināmi saskaņā ar Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.06.1998., 25.11.1999., 20.06.2001., 06.06.2002., 22.01.2004., 17.03.2005., 27.10.2005., 26.04.2007., 08.11.2007., 19.06.2008., 09.08.2010., 20.12.2010., 15.12.2011., 13.03.2014., 30.11.2015., 22.09.2016., 23.11.2016., 20.12.2016., 27.07.2017. un 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018. Grozījums ceturtajā daļā par daļas papildināšanu ar vārdiem "un veselības apdrošināšanai" un sestās daļas otrais teikums stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 65. punktu)

6.pants. Obligāti sociāli apdrošināmās personas atbilstoši to nodarbinātībai, vecumam, veselības stāvoklim un sociālās apdrošināšanas veidiem

(1) Darba ņēmēji, par kuriem sociālās apdrošināšanas iemaksas jāveic vispārējā režīmā, ir sociāli apdrošināmi atbilstoši visiem sociālās apdrošināšanas veidiem. Darba ņēmēji, par kuriem sociālās apdrošināšanas iemaksas nav jāveic vispārējā režīmā, ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai, darba negadījumu apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai un apdrošināšanai pret bezdarbu.

(2) Darba ņēmēji, kuri sasnieguši vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuriem ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi) un par kuriem sociālās apdrošināšanas iemaksas jāveic vispārējā režīmā, ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai, darba negadījumu apdrošināšanai un veselības apdrošināšanai. Darba ņēmēji, kuriem ir piešķirta izdienas pensija vai kuri ir personas ar invaliditāti — valsts speciālo pensiju saņēmējas — un par kuriem sociālās apdrošināšanas iemaksas jāveic vispārējā režīmā, ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai, darba negadījumu apdrošināšanai un veselības apdrošināšanai. Darba ņēmēji, kuri sasnieguši vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuriem ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi) un par kuriem sociālās apdrošināšanas iemaksas nav jāveic vispārējā režīmā, ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un darba negadījumu apdrošināšanai. Darba ņēmēji, kuriem ir piešķirta izdienas pensija vai kuri ir personas ar invaliditāti — valsts speciālo

pensiju saņēmējas — un par kuriem sociālās apdrošināšanas iemaksas nav jāveic vispārējā režīmā, ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un darba negadījumu apdrošināšanai.

(2¹) Darba ņēmēji, kuri tiek nodarbināti brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā, ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai un apdrošināšanai pret bezdarbu, bet personas, kuras sasniegušas vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kurām ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), un tiek nodarbinātas brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā, ir pakļautas pensiju apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai.

(2²) Darba ņēmējs, kurš maksā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli un kura ienākums pie viena vai vairākiem sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājiem (darba devējiem) kopā mēnesī pārsniedz 70,00 euro, ir pakļauts pensiju apdrošināšanai.

(2³) Kapitālsabiedrības valdes loceklis, kurš atbilst darba ņēmēja statusam saskaņā ar šā likuma 1.panta 2.punkta "m" apakšpunkta nosacījumiem, ir pakļauts pensiju apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai un invaliditātes apdrošināšanai, bet kapitālsabiedrības valdes loceklis, kurš atbilst darba ņēmēja statusam saskaņā ar šā likuma 1.panta 2.punkta "m" apakšpunkta nosacījumiem un ir sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuram ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), ir pakļauts pensiju apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai.

(2⁴) Fiziskā persona, kura saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību), ir pakļauta pensiju apdrošināšanai, un par viņu iemaksas tiek veiktas saskaņā ar šā likuma 23.¹ pantu.

(3) Pašnodarbinātie, kuru ienākumi sasniedz Ministru kabineta noteikto obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru, ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai un vecāku apdrošināšanai, bet pašnodarbinātie, kuri sasnieguši vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuriem ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai un vecāku apdrošināšanai.

(3¹) *(Izslēgta ar 22.09.2016. likumu)*

(3²) Fiziskās personas, kuras veic saimniecisko darbību un par to maksā patentmaksu, ir pakļautas pensiju apdrošināšanai un invaliditātes apdrošināšanai, bet personas, kuras sasniegušas vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kurām ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), ir pakļautas pensiju apdrošināšanai.

(4) Papildus šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā minētajām personām pensiju apdrošināšanai ir pakļauti:

1) *(izslēgts ar 26.04.2007. likumu);*

2) personas, kuras kopj bērnu, kas nav sasniedzis pusotra gada vecumu un saņem bērna kopšanas pabalstu;

3) personas, kuras saņem bezdarbnieka pabalstu;

4) personas ar invaliditāti, kuras nav reģistrētas kā darba ņēmēji vai nav obligāti sociāli apdrošinātas kā pašnodarbinātie;

5) personas, kuras saņem maternitātes, paternitātes vai slimības pabalstu;

6) personas, kuru laulātais (kam piešķirts diplomātiskais rangs saskaņā ar Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumu) pilda diplomātisko un konsulāro dienestu ārvalstīs un kuras uzturas attiecīgajā ārvalstī kā diplomātisko un konsulāro dienestu pildošas personas laulātais;

7) personas, kuras saņem atlīdzību par adoptējamā bērna aprūpi;

8) personas, kuras atrodas attiecīgajā ārvalstī dienesta pienākumus pildoša karavīra laulātā statusā, izņemot gadījumu, kad karavīrs piedalās starptautiskajā operācijā, militārajās mācībās, manevros vai atrodas komandējumā;

9) personas, kuras saņem bērna invalīda kopšanas pabalstu;

- 10) personas, kuras kopj bērnu, kas nav sasniedzis gada vai pusotra gada vecumu, un saņem vecāku pabalstu;
- 11) personas, kuras veic algotos pagaidu sabiedriskos darbus;
- 12) personas, kuras saņem atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

(5) Papildus šā panta pirmajā daļā minētajām personām apdrošināšanai pret bezdarbu ir pakļautas:

- 1) *(izslēgts ar 26.04.2007. likumu)*;
- 2) personas, kuras kopj bērnu, kas nav sasniedzis pusotra gada vecumu un saņem bērna kopšanas pabalstu;
- 3) personas, kuras saņem maternitātes, paternitātes vai slimības pabalstu;
- 4) personas, kuras saņem atlīdzību par adoptējamā bērna aprūpi;
- 5) personas, kuras atrodas attiecīgajā ārvalstī dienesta pienākumus pildoša karavīra laulātā statusā, izņemot gadījumu, kad karavīrs piedalās starptautiskajā operācijā, militārajās mācībās, manevros vai atrodas komandējumā;
- 6) personas, kuras kopj bērnu, kas nav sasniedzis gada vai pusotra gada vecumu, un saņem vecāku pabalstu;
- 7) personas, kuru laulātais (kam piešķirts diplomātiskais rangs saskaņā ar Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumu) pilda diplomātisko un konsulāro dienestu ārvalstīs un kuras uzturas attiecīgajā ārvalstī kā diplomātisko un konsulāro dienestu pildošas personas laulātais;
- 8) personas, kuras saņem atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

(5¹) Papildus šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā minētajām personām invaliditātes apdrošināšanai ir pakļautas personas, kuras:

- 1) saņem maternitātes vai paternitātes pabalstu;
- 2) kopj bērnu, kas nav sasniedzis gada vai pusotra gada vecumu, un saņem vecāku pabalstu;
- 3) kopj bērnu, kas nav sasniedzis pusotra gada vecumu, un saņem bērna kopšanas pabalstu;
- 4) saņem atlīdzību par adoptējamā bērna aprūpi;
- 5) saņem atlīdzību par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

(6) Ārvalstu darba ņēmēji pie darba devēja — ārvalstnieka ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai un vecāku apdrošināšanai.

(7) Zemnieku (zvejnieku) saimniecību īpašnieki, kuri, nebūdami darba tiesiskajās attiecībās ar savas zemnieku (zvejnieku) saimniecības pārvaldes institūciju, veic šīs zemnieku (zvejnieku) saimniecības vadības funkciju, ja šajā zemnieku (zvejnieku) saimniecībā likumā noteiktajā kārtībā nav iecelts (ievēlēts) pārvaldnieks (direktors), un kuri ir sasnieguši vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuriem ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), vai kuri ir personas ar I vai II grupas invaliditāti, nav obligāti sociāli apdrošināmās personas.

(8) Lekšzemes darba ņēmēji pie darba devēja — ārvalstnieka ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, apdrošināšanai pret bezdarbu, invaliditātes apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un darba negadījumu apdrošināšanai.

(9) Lekšzemes darba ņēmēji pie darba devēja - ārvalstnieka, kuri sasnieguši vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuriem ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un darba negadījumu apdrošināšanai. Lekšzemes darba ņēmēji pie darba devēja - ārvalstnieka, kuri ir izdienas pensiju saņēmēji vai personas ar invaliditāti - valsts speciālo pensiju saņēmēji, ir pakļauti pensiju apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un darba negadījumu apdrošināšanai.

(10) Ārvalstu darba ņēmēji pie darba devēja — ārvalstnieka, kuri ir nosūtīti veikt konkrētu darbu Latvijas Republikas teritorijā uz laika periodu, ne ilgāku par 12 mēnešiem, nav sociāli apdrošināmās personas, ja viņi iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam dokumentu, kas apliecina obligāto iemaksu veikšanu nosūtītājvalstī. Dokuments iesniedzams, reģistrējoties Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā.

(11) Fiziskā persona, kura veic sava nekustamā īpašuma apsaimniekošanu vai gūst ienākumu no personīgās palīgsaimniecības vai piemājas saimniecības un ir reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja, un ir sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kurai ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), vai kura ir persona ar I vai II grupas invaliditāti, vai kuras pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā, nav obligāti sociāli apdrošināmā persona.

(12) Fiziskā persona, kura veic sava nekustamā īpašuma apsaimniekošanu un ir reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja, ir pakļauta pensiju apdrošināšanai, veselības apdrošināšanai un invaliditātes apdrošināšanai.

(13) Fiziskā persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību), izņemot autortiesību mantinieku un citu autortiesību pārņēmēju, un ir sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kurai ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), vai kura ir persona ar I vai II grupas invaliditāti, nav obligāti sociāli apdrošināmā persona.

(14) *(Izslēgta ar 27.07.2017. likumu)*

(15) Persona, kas, gūstot vienu un to pašu ienākumu, vienlaikus atbilst vairākiem sociāli apdrošināmās personas statusiem, sociālajai apdrošināšanai ir pakļauta kā darba ņēmējs vai iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja — ārvalstnieka.

(16) Ārvalstu darba ņēmējs pie darba devēja — ārvalstnieka, kas, gūstot vienu un to pašu ienākumu, vienlaikus atbilst vairākiem sociāli apdrošināmās personas statusiem, sociālajai apdrošināšanai ir pakļauts kā ārvalstu darba ņēmējs pie darba devēja — ārvalstnieka.

(17) Citas dalībvalsts darba devējs ar personu, kurai saskaņā ar regulas 11., 12., 13., 14., 15. un 16.pantu piemēro Latvijas Republikas normatīvos aktus, var vienoties par to, kādā statusā šī persona veiks obligātās iemaksas: darba ņēmēja statusā vai iekšzemes darba ņēmēja pie darba devēja — ārvalstnieka statusā. Par šādu vienošanos citas dalībvalsts darba devējs informē Valsts ieņēmumu dienestu.

(18) Persona, kas ir reģistrēta kā mikrouzņēmuma darbinieks un kas, gūstot vienu un to pašu ienākumu, vienlaikus atbilst citiem sociāli apdrošināmās personas statusiem, sociālajai apdrošināšanai ir pakļauta kā mikrouzņēmuma darbinieks.

(19) *(Izslēgta ar 20.12.2016. likumu)*

(20) Persona, kurai pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanās ir vienošanās par darbinieka profesionālās darbības ierobežojumu (konkurences ierobežojums), ir sociāli apdrošināma visā vienošanās darbības periodā atbilstoši šā panta pirmajai vai otrajai daļai.

(21) Ārvalstnieks, uz kuru neattiecas regula vai starpvalstu līgums sociālās drošības jomā un kurš tiek nodarbināts Eiropas Komisijas finansēta projekta ietvaros, nav pakļauts obligātajai sociālajai apdrošināšanai minētā projekta ietvaros.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.06.1998., 25.11.1999., 20.06.2001., 06.06.2002., 22.01.2004., 17.03.2005., 27.10.2005., 26.04.2007., 08.11.2007., 19.06.2008., 03.12.2009., 27.05.2010., 09.08.2010., 20.12.2010., 15.12.2011., 13.03.2014., 12.03.2015., 30.11.2015., 22.09.2016., 23.11.2016., 20.12.2016., 27.07.2017. un 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018. Pirmās un otrās daļas jaunā redakcija, kā arī grozījums 2.¹, 2.³, trešajā, sestajā, astotajā, deviņtajā un divpadsmitajā daļā attiecībā uz papildināšanu ar vārdiem "veselības apdrošināšanai" stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 65. punktu)

III nodaļa. Sociālās apdrošināšanas līdzekļi un to izlietošanas kārtība

7.pants. Sociālās apdrošināšanas speciālie budžeti

(1) Sociālās apdrošināšanas iemaksas (turpmāk — iemaksas) tiek veiktas un sociālās apdrošināšanas pakalpojumi tiek finansēti no šādiem speciālajiem budžetiem:

- 1) valsts pensiju speciālā budžeta;
- 2) nodarbinātības speciālā budžeta;
- 3) darba negadījumu speciālā budžeta;
- 4) invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta.

(2) Speciālie budžeti tiek administrēti saskaņā ar likumu "Par budžetu un finanšu vadību".

(3) Katram no speciālajiem budžetiem var izveidot rezervi, kurā tiek ieskaitīts speciālā budžeta ieņēmumu pārsniegums pār sniegto sociālās apdrošināšanas pakalpojumu finansējuma summu.

(4) Katru speciālā budžeta rezervi var izlietot saskaņā ar likumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 25.02.2004.)

8.pants. Valsts pensiju speciālais budžets

(1) Valsts pensiju speciālā budžeta līdzekļus veido:

- 1) obligātās un brīvprātīgās iemaksas pensiju apdrošināšanai, izņemot valsts fondētajā pensiju shēmā veiktās iemaksas;
- 2) dividendes no valsts pensiju speciālajam budžetam nodotajām kapitāla daļām un ieņēmumi no to pārdošanas;
- 3) citi ieņēmumi.

(2) No valsts pensiju speciālā budžeta var finansēt sociālās apdrošināšanas pakalpojumus tikai saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām", izņemot invaliditātes pensiju, un segt šā budžeta rīkotāja izdevumus, kas saistīti ar budžeta administrēšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001. un 03.04.2003. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2003.)

9.pants. Nodarbinātības speciālais budžets

(1) Nodarbinātības speciālā budžeta līdzekļus veido obligātās iemaksas apdrošināšanai pret bezdarbu un citi ieņēmumi.

(2) No nodarbinātības speciālā budžeta var finansēt sociālās apdrošināšanas pakalpojumus tikai saskaņā ar likumu "Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam" un segt šā budžeta rīkotāja izdevumus, kas saistīti ar budžeta administrēšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.06.2002. likumu, kas stājas spēkā 05.07.2002.)

10.pants. Darba negadījumu speciālais budžets

(1) Darba negadījumu speciālā budžeta līdzekļus veido obligātās iemaksas darba negadījumu apdrošināšanai un citi ieņēmumi.

(2) No darba negadījumu speciālā budžeta var finansēt sociālās apdrošināšanas pakalpojumus tikai saskaņā ar likumu "Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaiemes gadījumiem darbā un arodslimībām" un segt šā budžeta rīkotāja izdevumus, kas saistīti ar budžeta administrēšanu.

11.pants. Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets

(1) Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta līdzekļus veido obligātās iemaksas invaliditātes

apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai un vecāku apdrošināšanai un citi ieņēmumi.

(2) No invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta var finansēt sociālās apdrošināšanas pakalpojumus tikai saskaņā ar likumu "Par maternitātes un slimības apdrošināšanu", kā arī invaliditātes pensijas un segt šā budžeta rīkotāja izdevumus, kas saistīti ar budžeta administrēšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.04.2003. un 08.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

III¹ nodaļa. Finanšu līdzekļi veselības aprūpes pakalpojumiem

(Nodaļa 27.07.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018. Nodaļa stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 65. punktu)

11.¹ pants. Finanšu līdzekļi veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanai

Obligāto iemaksu daļa, kas atbilst vienam procentpunktam no obligāto iemaksu likmes, ir paredzēta veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanai.

(27.07.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018. Pants stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 65. punktu)

11.² pants. Veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanai paredzēto finanšu līdzekļu ieskaitīšana un izlietošana

(1) Veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanai paredzētie līdzekļi tiek ieskaitīti valsts pamatbudžeta ieņēmumos atbilstoši šā likuma 22. pantā noteiktajam.

(2) Veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanai paredzēto līdzekļu izlietojumu un sociāli apdrošināto personu tiesības saņemt veselības aprūpes pakalpojumus nosaka veselības aprūpes finansēšanas likums.

(27.07.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018. Pants stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 65. punktu)

IV nodaļa. Apdrošināšanas iemaksas, apdrošināšanas iemaksu objekts, obligāto iemaksu administrēšana, apdrošināšanas iemaksu likmes

12.pants. Apdrošināšanas iemaksas

(1) Obligātā apdrošināšanas iemaksa ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātajai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pakalpojumus.

(2) Brīvprātīgā apdrošināšanas iemaksa ir brīvprātīgs maksājums, ko šā likuma 5.panta trešajā daļā minētās personas veic valsts pensiju speciālajā budžetā un invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā un kas dod tiesības šīm personām saņemt valsts vecuma pensiju, invaliditātes pensiju, maternitātes, slimības un vecāku pabalstu atbilstoši veikto iemaksu apmēram.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.11.1999., 20.06.2001. un 08.11.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2008.)

13.pants. Sociālajai apdrošināšanai pakļauto personu un darba devēju reģistrācija

(1) Darba devēji un pašnodarbinātie tiek reģistrēti Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(2) Katru darba ņēmēju, kurš ieguvis, mainījis vai zaudējis šā likuma 1.panta 2.punktā noteikto darba ņēmēja statusu, darba devējs reģistrē Valsts ieņēmumu dienestā. Ziņas par darba ņēmējiem darba devējs sniedz Ministru kabineta noteiktajā termiņā un kārtībā.

(2¹) Sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs (darba devējs) katru sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju reģistrē, Ministru kabineta noteiktajā termiņā un kārtībā iesniedzot Valsts ieņēmumu dienestam ziņas par

darba ņēmējiem.

(3) Personas, kuras brīvprātīgi pievienojušās pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai un vecāku apdrošināšanai, tiek reģistrētas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(4) Iekšzemes darba ņēmēji pie darba devēja — ārvalstnieka un ārvalstu darba ņēmēji pie darba devēja — ārvalstnieka reģistrējas Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā 10 dienu laikā no statusa iegūšanas dienas.

(5) Valsts ieņēmumu dienestam ir tiesības reģistrēt sociāli apdrošinātās personas (darba ņēmēja) statusa zaudēšanu. Kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests reģistrē sociāli apdrošinātās personas statusa zaudēšanu, nosaka Ministru kabinets.

(6) Darba ņēmējs tiek reģistrēts kā sociāli apdrošināta persona ar datumu, ko norādījis darba devējs, taču ne agrāk kā 60 dienas pirms dienas, kad darba devējs iesniedzis ziņas par darba ņēmēja statusu. Ministru kabinets nosaka gadījumus, kad darba ņēmējs tiek reģistrēts kā sociāli apdrošināta persona ar datumu, ko norādījis darba devējs.

(7) Darba ņēmēja statusa iegūšanas un zaudēšanas datumi netiek laboti un precizēti.

(25.11.1999. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.03.2005., 08.11.2007., 19.06.2008., 20.12.2012., 13.03.2014., 22.09.2016. un 23.11.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2017. Sestā un septītajā daļā stājas spēkā 01.07.2017. Sk. Pārejas noteikumu 62. punktu)

14.pants. Obligāto iemaksu objekts

(1) Darba devēja un darba ņēmēja obligāto iemaksu objekts ir visi algotā darbā aprēķinātie ienākumi, no kuriem jāietur iedzīvotāju ienākuma nodoklis, neatskaitot neapliekamo minimumu, nodokļu atvieglojumus un attaisnotos izdevumus, par kuriem nodokļu maksātājam ir tiesības samazināt apliekamo ienākumu.

(2) Pašnodarbinātā obligāto iemaksu objekts ir brīvi izraudzīti ienākumi no preču ražošanas, darbu izpildes, pakalpojumu sniegšanas, radošās un profesionālās darbības un citi ienākumi no saimnieciskās darbības, izņemot ienākumu, kuru fiziskā persona, kas minēta šā likuma 6.panta septītajā, vienpadsmitajā vai trīspadsmitajā daļā, gūst no zemnieku (zvejnieku) saimniecības, sava nekustamā īpašuma, personīgajā palīgsaimniecībā vai piemājas saimniecībā pašas saražotās produkcijas, autortiesībām un blakustiesībām. Obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru un tā noteikšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

^(2¹) Pašnodarbinātā obligāto iemaksu objektā netiek ietverts valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai un vienreizējā dotācija bezdarbniekiem biznesa plāna īstenošanai.

(3) To obligāto iemaksu objektu, kuras veicamas no valsts pamatbudžeta un speciālajiem budžetiem, nosaka Ministru kabinets.

(4) Iekšzemes darba ņēmēja pie darba devēja — ārvalstnieka un ārvalstu darba ņēmēja pie darba devēja — ārvalstnieka obligāto iemaksu objekts ir saņemtā atlīdzība.

(5) Obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru un tā noteikšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(6) Brīvprātīgo apdrošināšanas iemaksu objektu, tā minimālo un maksimālo apmēru un noteikšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(7) Šā panta pirmajā daļā noteiktajā obligāto iemaksu objektā netiek ietvertas darba ņēmēja labā veiktās darba devēja iemaksas privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētajiem pensiju plāniem, iemaksātās dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summas un iemaksātās dzīvības, veselības vai nelaimes gadījumu apdrošināšanas (bez līdzekļu uzkrāšanas) prēmiju summas saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" noteikumiem.

(8) Darba devēja obligātie apdrošināšanas prēmiju maksājumi normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, kad ir noslēgts apdrošināšanas līgums par labu darbiniekam, nav obligāto iemaksu objekts.

(9) (Izslēgta ar 27.10.2005. likumu)

(10) Personai, kura ir noslēgusi Civillikuma IV daļas 15.nodaļā paredzēto uzņēmuma, graudniecības vai pārvadājuma līgumu un nav reģistrēta kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja, obligāto iemaksu objekts ir līgumā noteiktā atlīdzība.

(11) Ārvalsts komersanta pilnvarotai personai, kura, nebūdamā darba tiesiskajās attiecībās ar šo komersantu, pārstāv to darbībās, kas saistītas ar ārvalsts komersanta filiāli, obligāto iemaksu objekts ir tai aprēķinātā atlīdzība.

(12) Saeimas deputātam, pašvaldības deputātam, Ministru kabineta loceklim, komercsabiedrības valdes loceklim, padomes loceklim, prokūristam, kontrolierim, Valsts probācijas dienesta brīvprātīgajam probācijas darbiniekam, kā arī citām personām, kuras ieņem amatu, kas dod tiesības uz atlīdzību, obligāto iemaksu objekts ir noteiktā atlīdzība.

(12¹) Kapitālsabiedrības valdes loceklim, kurš atbilst darba ņēmēja statusam saskaņā ar šā likuma 1.panta 2.punkta "m" apakšpunkta nosacījumiem, obligāto iemaksu objekts nav mazāks par Ministru kabineta noteikto minimālo mēneša darba algu.

(12²) Kapitālsabiedrības valdes loceklim, kurš atbilst darba ņēmēja statusam saskaņā ar šā likuma 1.panta 2.punkta "m" apakšpunkta nosacījumiem un kuram kā valdes loceklim ir noteikta atlīdzība, kas nav mazāka par Ministru kabineta noteikto piecu minimālo mēneša darba algu apmēru kapitālsabiedrībā, kura ir vienas uzņēmumu grupas dalībniece likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" izpratnē, obligāto iemaksu noteikšanā netiek piemērots šā panta 12.¹ daļas nosacījums.

(12³) Šā panta 12.¹ daļa netiek piemērota tajā kalendāra gadā, kad kapitālsabiedrība reģistrēta Uzņēmumu reģistrā.

(13) Šā panta piektajā daļā noteiktais obligāto iemaksu objekta maksimālais apmērs netiek piemērots personai, uz kuru attiecas Padomes 1968.gada 29.februāra regula (EEK, *Euratom*, EOTK) Nr.259/68, ar ko nosaka Eiropas Kopienų Civildienesta noteikumus un Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (Civildienesta noteikumi), ja Eiropas Savienības pensiju shēmā uzkrātais pensijas kapitāls tiek ieskaitīts Latvijas valsts pensiju sistēmā.

(14) Šā panta otrajā daļā noteiktais obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs un piektajā daļā noteiktais obligāto iemaksu objekta maksimālais apmērs netiek piemērots fiziskajām personām, kuras veic saimniecisko darbību un par to maksā patentmaksu.

(15) Fiziskajām personām, kuras veic saimniecisko darbību un par to maksā patentmaksu, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra aprēķina obligāto iemaksu objektu atbilstoši maksājumam speciālajā budžeta kontā.

(16) Darba ņēmējiem, kuri maksā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra aprēķina obligāto iemaksu objektu proporcionāli maksājumam speciālajā budžeta kontā, darba ņēmēja faktiskajiem ienākumiem piemērojot atbilstošu obligāto iemaksu likmi.

(17) Personai, par kuru maksā fiksēto maksājumu saskaņā ar Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumu, iemaksu objekts ir likumā noteiktā fiksētā maksājuma objekts.

(18) Papildus šā panta otrajā daļā brīvi izvēlētajam obligāto iemaksu objektam pašnodarbinātā obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai ir faktisko ienākumu un šo brīvi izvēlēto iemaksu objektu starpība.

(19) Obligāto iemaksu objekts ir autoratlīdzība (autortiesību un blakustiesību atlīdzība), no kuras autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājs veic iemaksas pensiju apdrošināšanai.

(20) Profesionālam sportistam, obligāto iemaksu objekts ir divas Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

(21) Ja profesionālam sportistam aprēķinātais obligāto iemaksu objekts ir mazāks par šā panta divdesmitajā daļā noteikto, obligātās iemaksas no starpības starp šā panta divdesmitajā daļā noteikto obligāto iemaksu objektu un atbilstoši šā panta pirmajai daļai aprēķināto obligāto iemaksu objektu aprēķina un no saviem līdzekļiem veic darba devējs. Darba devējs obligāto iemaksu starpību aprēķina, ievērojot šā likuma 20. panta pirmajā, otrajā, trešajā un ceturtajā daļā noteikto. Aprēķināto starpību pilnā apmērā darba devējs no saviem līdzekļiem iemaksā šā likuma 21. panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā.

(22) Šā panta otrajā daļā minētais pašnodarbinātā ienākums ir ienākums no saimnieciskās darbības, kas aprēķināts saskaņā ar likumu "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", nepiemērojot likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11. panta 3.¹ daļā un 11.¹ panta 6.¹ daļā noteikto saimnieciskās darbības izdevumu atskaitīšanas ierobežojumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.06.1998., 25.11.1999., 20.06.2001., 06.06.2002., 03.04.2003., 22.01.2004., 17.03.2005., 27.10.2005., 19.12.2006., 19.06.2008., 11.12.2008., 01.12.2009., 03.12.2009., 09.08.2010., 20.12.2010., 06.11.2013., 13.03.2014., 17.12.2014., 22.09.2016., 23.11.2016., 27.07.2017. un 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

15.pants. Obligāto iemaksu administrēšana

Obligātās iemaksas administrē normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

16.pants. Nokavējuma nauda

(1) (Izslēgta ar 19.12.2006. likumu)

(2) Par obligāto iemaksu veikšanas termiņa nokavējumu tiek piedzīta nokavējuma nauda no laikā nesamaksātās obligāto iemaksu summas (pamatparāda) par katru nokavēto dienu saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām".

(3) Nokavējuma nauda maksājama vai piedzenama no darba devēja, pašnodarbinātā, autoratlīdzības izmaksātāja, iekšzemes darba ņēmēja pie darba devēja — ārvalstnieka un ārvalstu darba ņēmēja pie darba devēja — ārvalstnieka finanšu līdzekļiem.

(10.06.1998. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.11.1999., 22.01.2004., 19.12.2006. un 27.07.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

16.¹ pants. Maksātāju atbildība par citiem likuma pārkāpumiem

(1) Ja darba devējs ir nodarbinājis vai nodarbina personu, nenoslēdzot darba, uzņēmuma, graudniecības vai pārvadājuma līgumu, un ir aprēķinājis vai izmaksājis vai viņam bija jāaprēķina un jāizmaksā darba ņēmējam ienākums, no kura bija jāaprēķina obligātās iemaksas, bet šis ienākums nav uzrādīts grāmatvedības uzskaitē un Valsts ieņēmumu dienestam iesniegtajā ziņojumā par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī un no tā nav aprēķinātas obligātās iemaksas, Valsts ieņēmumu dienests piedzen no darba devēja obligātās iemaksas no summas, kas atbilst Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošajai informācijai par personai aprēķināmo atlīdzību, ja tās lielumu ir iespējams noteikt un ja tā ir lielāka par Ministru kabineta noteikto minimālo mēneša darba algu, vai no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, ja aprēķināmā atlīdzība ir vienāda vai mazāka par to vai ja faktiski atlīdzību nav iespējams noteikt, un soda naudu trīskāršā obligāto iemaksu apmērā. Ja nav iespējams noteikt periodu, kurā darba devējs ir nodarbinājis personu, nenoslēdzot darba, uzņēmuma, graudniecības vai pārvadājuma līgumu, uzskatāms, ka persona ir jau nodarbināta trīs mēnešus, ieskaitot to kalendāra mēnesi, kurā pārkāpums atklāts, ja vien darba devējs vai darbinieks nevar pierādīt īsāku darba tiesisko attiecību pastāvēšanas ilgumu.

(¹) Ja darba devējs ir nodarbinājis vai nodarbina personu, noslēdzot darba, uzņēmuma, graudniecības vai pārvadājuma līgumu, bet tai aprēķinātie vai izmaksātie ienākumi vai ienākumi, kuri bija jāaprēķina un jāizmaksā un no kuriem bija jāaprēķina obligātās iemaksas, nav uzrādīti grāmatvedības uzskaitē un Valsts ieņēmumu dienestam iesniegtajā ziņojumā par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, par iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī un no šiem ienākumiem nav aprēķinātas obligātās iemaksas, Valsts ieņēmumu dienests piedzen no darba devēja obligāto iemaksu starpību starp obligāto iemaksu summu, kas aprēķināma saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošo informāciju, un darba devēja aprēķināto obligāto iemaksu summu, kā arī soda naudu trīskāršā obligāto iemaksu apmērā.

(2) (Izslēgta ar 15.12.2011. likumu)

(3) Ja tiek konstatēts, ka darba devējs ir nodarbinājis personu, nenoslēdzot darba, uzņēmuma, graudniecības vai pārvadājuma līgumu, bet Valsts ieņēmumu dienestam nav iespējams nodarbināto personu identificēt, obligātās iemaksas un soda naudu piedzen šā panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā, tās nepersonificējot.

(4) (Izslēgta ar 27.10.2005. likumu)

(5) Ja šā likuma 1.panta 2.punkta "a" apakšpunktā minētajām personām darba devējs aprēķinājis obligātās iemaksas no darba algas, kas ir mazāka par Ministru kabineta noteikto minimālo darba algu, un nav attaisnojoša dokumenta, kas to apstiprina, nodokļu administrācija piedzen no darba devēja obligātās iemaksas un soda naudu trīskāršā obligāto iemaksu apmērā no summas, kas atbilst Ministru kabineta noteiktajam minimālās darba algas apmēram.

(5¹) Valsts ieņēmumu dienestam, veicot nodokļu revīziju (auditu), ir tiesības precizēt darba devēja aprēķinātos darba ņēmēja darba ienākumus un tos noteikt, pamatojoties uz aprēķinu, kas veikts saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošo informāciju, ja pastāv abi šādi nosacījumi:

1) Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā ir informācija par darba devēja ienākumiem, no kuriem bija iespējams veikt darbiniekiem lielāku samaksu, nekā norādīts grāmatvedības uzskaitē;

2) darba devējs nenodrošina pierādījumus minēto darba ienākumu pamatotības aprēķinam.

(5²) Ja darba devēja aprēķināmie darba ņēmēja darba ienākumi ir noteikti, pamatojoties uz aprēķinu saskaņā ar šā panta 5.¹ daļu, Valsts ieņēmumu dienests piedzen no darba devēja obligāto iemaksu starpību starp obligāto iemaksu summu, kura noteikta, pamatojoties uz aprēķinu, kas veikts saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošo informāciju, un darba devēja aprēķināto obligāto iemaksu summu, kā arī soda naudu trīskāršā obligāto iemaksu apmērā.

(6) *(Izslēgta ar 19.12.2006. likumu)*

(25.11.1999. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.06.2001., 06.06.2002., 22.01.2004., 17.03.2005., 27.10.2005., 19.12.2006., 19.06.2008., 11.12.2008., 20.12.2010. un 15.12.2011. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2012.)

17.pants. Soda naudas un nokavējuma naudas izlietošanas kārtība

Soda naudu, kas aprēķināta Valsts ieņēmumu dienesta veikto pārbažu rezultātā, un nokavējuma naudu Valsts kase ieskaita katrā speciālajā budžetā atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajam šā speciālā budžeta ieņēmumu īpatsvaram.

(25.11.1999. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.12.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

18.pants. Obligāto un brīvprātīgo iemaksu likme

(1) Obligāto iemaksu likme, ja darba ņēmējs tiek apdrošināts visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, ir 35,09 procenti, no kuriem 24,09 procentus maksā darba devējs un 11 procentus — darba ņēmējs.

(2) Obligāto iemaksu likmi obligāti sociāli apdrošināmajām personām un tās sadalījumu pa sociālās apdrošināšanas veidiem nosaka Ministru kabinets.

(3) Brīvprātīgo iemaksu likme ir Ministru kabineta noteiktā likme pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai un vecāku apdrošināšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.11.1999., 06.06.2002., 17.03.2005., 08.11.2007., 20.12.2010., 06.11.2013., 22.09.2016. un 27.07.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018. Pirmās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 65. punktu)

19.pants. Obligātās iemaksas no valsts pamatbudžeta un speciālajiem budžetiem

(1) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā:

1) no valsts pamatbudžeta tiek veiktas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai par šā likuma 6. panta ceturtais daļas 2., 6., 7., 8., 9., 11. un 12. punktā minētajām personām;

2) no valsts pamatbudžeta tiek veiktas obligātās iemaksas apdrošināšanai pret bezdarbu par šā likuma 6. panta piektās daļas 2., 4., 5., 7. un 8. punktā minētajām personām;

3) no nodarbinātības speciālā budžeta tiek veiktas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai par šā likuma 6. panta ceturtais daļas 3. punktā minētajām personām;

4) no invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta tiek veiktas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai par šā likuma 6. panta ceturtais daļas 4., 5. un 10. punktā minētajām personām un bezdarba apdrošināšanai par šā likuma 6. panta piektās daļas 3. un 6. punktā minētajām personām;

5) no darba negadījumu speciālā budžeta tiek veiktas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai par šā likuma 6. panta ceturtās daļas 4. un 5. punktā minētajām personām un bezdarba apdrošināšanai par šā likuma 6. panta piektās daļas 3. punktā minētajām personām, ja šo personu invaliditātes vai slimības cēlonis ir nelaiemes gadījums darbā vai arodslimība;

6) no invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta tiek veiktas obligātās iemaksas invaliditātes apdrošināšanai par šā likuma 6. panta 5.¹ daļas 1. un 2. punktā minētajām personām;

7) no valsts pamatbudžeta tiek veiktas obligātās iemaksas par šā likuma 6. panta 5.¹ daļas 3., 4. un 5. punktā minētajām personām.

(2) Obligātās iemaksas no valsts pamatbudžeta vai speciālajiem budžetiem netiek veiktas par pārskata mēneša dienām, par kurām personai ir aprēķinātas vai veiktas obligātās iemaksas kā par darba ņēmēju, iekšzemes darba ņēmēju pie darba devēja — ārvalstnieka, ārvalstu darba ņēmēju pie darba devēja — ārvalstnieka vai kā par pašnodarbināto.

(3) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra anulē personai no valsts pamatbudžeta un speciālajiem budžetiem reģistrētās obligātās iemaksas par tiem periodiem, par kuriem ir informācija par personas apdrošināšanu vai nodarbinātību citā dalībvalstī vai valstī, ar kuru Latvijai ir līgums sociālās drošības jomā. Pēc obligāto iemaksu anulēšanas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra mēneša laikā pārskata personai piešķirto valsts pensiju. Valsts pensiju pārrēķina ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc mēneša, kurā iemaksas anulētas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.06.1998., 25.11.1999., 22.01.2004., 27.10.2005., 26.04.2007., 08.11.2007., 19.06.2008., 11.12.2008., 01.12.2009., 15.12.2011., 12.03.2015., 22.09.2016., 23.11.2016. un 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

V nodaļa. Obligāto iemaksu aprēķināšana

20.pants. Obligāto iemaksu apmēra noteikšana

(1) Darba devējs aprēķina obligāto iemaksu, kas jāveic par katru darba ņēmēju, reizinot iemaksu objektu ar obligāto iemaksu likmi, kāda noteikta darba devējam, ja darba ņēmējs ir apdrošināts visos sociālās apdrošināšanas veidos.

(2) Darba devējs aprēķina obligāto iemaksu, kas jāveic darba ņēmējam, reizinot iemaksu objektu ar obligāto iemaksu likmi, kāda noteikta darba ņēmējam, ja darba ņēmējs ir apdrošināts visos sociālās apdrošināšanas veidos.

(3) Darba devējs aprēķina obligāto iemaksu, kas jāveic par katru darba ņēmēju, kurš:

1) sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuram ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), reizinot iemaksu objektu ar obligāto iemaksu likmi, kāda noteikta darba devējam valsts pensiju apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un darba negadījumu apdrošināšanai;

2) ir izdienas pensijas saņēmējs vai persona ar invaliditāti — valsts speciālās pensijas saņēmējs, reizinot iemaksu objektu ar obligāto iemaksu likmi, kāda noteikta darba devējam valsts pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un darba negadījumu apdrošināšanai.

(4) Darba devējs aprēķina obligāto iemaksu, kas jāveic darba ņēmējam, kurš:

1) sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuram ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), reizinot iemaksu objektu ar obligāto iemaksu likmi, kāda noteikta darba ņēmējam valsts pensiju apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un maternitātes un slimības apdrošināšanai;

2) ir izdienas pensijas saņēmējs vai persona ar invaliditāti — valsts speciālās pensijas saņēmējs, reizinot iemaksu objektu ar obligāto iemaksu likmi, kāda noteikta darba ņēmējam valsts pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, vecāku apdrošināšanai un maternitātes un slimības apdrošināšanai.

(5) Ārvalstu darba ņēmējs pie darba devēja — ārvalstnieka aprēķina obligāto iemaksu, reizinot obligāto iemaksu objektu ar šā likuma 18.pantā noteikto obligāto iemaksu likmi, izņemot likmi, kāda noteikta darba negadījumu apdrošināšanai un apdrošināšanai pret bezdarbu, sākot ar 184.dienu, kopš viņš uzturas Latvijas Republikā, vai ar

367.uzturēšanās dienu, ja personai, kura ir nosūtīta veikt konkrētu darbu Latvijas Republikas teritorijā uz laika periodu, ne ilgāku par 12 mēnešiem, darba ilgums pārsniedz 12 mēnešus.

(6) Pašnodarbinātais (izņemot fizisko personu, kura veic saimniecisko darbību un par to maksā patentmaksu) aprēķina obligāto iemaksu, reizinot iemaksu objektu ar obligāto iemaksu likmi, kāda noteikta pašnodarbinātajiem.

(7) Iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja — ārvalstnieka:

1) aprēķina obligāto iemaksu, reizinot obligāto iemaksu objektu ar šā likuma 18.pantā noteikto obligāto iemaksu likmi;

2) ja šis darba ņēmējs sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai viņam ir piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), aprēķina obligāto iemaksu, reizinot obligāto iemaksu objektu ar šā likuma 18.pantā noteikto obligāto iemaksu likmi, izņemot likmi, kāda noteikta apdrošināšanai pret bezdarbu un invaliditātes apdrošināšanai;

3) ja šis darba ņēmējs ir izdienas pensijas saņēmējs vai persona ar invaliditāti — valsts speciālās pensijas saņēmējs, aprēķina obligāto iemaksu, reizinot obligāto iemaksu objektu ar šā likuma 18.pantā noteikto obligāto iemaksu likmi, izņemot likmi, kāda noteikta apdrošināšanai pret bezdarbu.

(8) Nākamajā dienā pēc dienas, kad likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.¹² panta otrās daļas 1. un 2.punktā noteiktais ierobežojums ir sasniegts, sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs (darba devējs) reģistrē katra sezonas laukstrādnieka ienākuma nodokļa maksātāja statusa maiņu, Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un termiņā iesniedzot Valsts ieņēmumu dienestam ziņas par darba ņēmējiem, un uzsāk obligāto iemaksu veikšanu no sezonas lauksaimniecības darbā gūtā ienākuma šajā likumā noteiktajā vispārējā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.06.1998., 25.11.1999., 20.06.2001., 06.06.2002., 22.01.2004., 17.03.2005., 08.11.2007., 19.06.2008., 11.12.2008., 03.12.2009., 15.12.2011., 13.03.2014. un 22.09.2016. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

20.1 pants. Darba ienākumu un obligāto iemaksu apmēra precizēšana

(1) Darba devējs precizē darba ņēmēja darba ienākumus un obligātās iemaksas par iepriekšējo mēnesi pirms pārskata mēneša.

(1¹) (Izslēgta ar 20.12.2016. likumu)

(2) Ja darba devējs nav precizējis darba ņēmēja darba ienākumus un obligātās iemaksas par iepriekšējo mēnesi pirms pārskata mēneša, darba devējam ir tiesības tās precizēt triju gadu laikā. Precizēšanas rezultātā darba ņēmēja darba ienākumi un obligātās iemaksas nedrīkst samazināties. Darba ņēmēja darba ienākumu un obligāto iemaksu precizēšana nemaina jau piešķirto sociālās apdrošināšanas pakalpojumu apmēru, izņemot valsts vecuma pensijas apmēru (tai skaitā priekšlaicīgi piešķirtās valsts vecuma pensijas apmēru).

(2¹) (Izslēgta ar 20.12.2016. likumu)

(3) Papildus šā panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajam Ministru kabinets nosaka gadījumus, kad Valsts ieņēmumu dienests, darba devējs un maksātnespējas procesa administrators precizē darba ņēmēja darba ienākumus un obligātās iemaksas par iepriekšējiem pārskata mēnešiem. Jau piešķirto sociālās apdrošināšanas pakalpojuma apmēru pēc darba ņēmēja darba ienākumu un obligāto iemaksu precizēšanas maina, pamatojoties uz personas iesniegumu.

(4) Kārtību, kādā darba devējs, Valsts ieņēmumu dienests un maksātnespējas procesa administrators precizē darba ņēmēja darba ienākumus un obligātās iemaksas, un kārtību, kādā aprēķina un veic obligātās iemaksas par personām, kurām atbilstoši Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumam atlīdzināti darba ienākumi, kā arī iesniedz ziņojumus par obligātajām iemaksām, nosaka Ministru kabinets.

(5) Sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs (darba devējs) nav tiesīgs precizēt iesniegto informāciju par sezonas laukstrādnieka ienākuma nodokļa maksātāja ienākumiem un aprēķināto sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli.

(6) Pašnodarbinātajam ir tiesības mēneša laikā pēc dienas, kas tam noteikta obligāto iemaksu veikšanai, vienu reizi precizēt obligāto iemaksu objektu un obligātās iemaksas par pārskata ceturksni.

(7) Autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājs precizē autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) un obligātās iemaksas no autoratlīdzībām (autortiesību un blakustiesību atlīdzībām) par iepriekšējo mēnesi pirms pārskata mēneša.

(20.12.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.03.2014., 30.11.2015., 22.09.2016., 20.12.2016. un 27.07.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

20.² pants. Obligāto iemaksu apmēra noteikšana un veikšana no darba devēja vai ar darba devēju likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" izpratnē saistīta uzņēmuma piešķirto akciju pirkuma tiesību īstenošanas ienākuma darba ņēmējiem, ar kuriem ir izbeigtas darba attiecības

(1) Ienākums, kas gūts, īstenojot akciju pirkuma tiesības, kuras darba ņēmējam piešķīris darba devējs vai ar darba devēju saistīts uzņēmums likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" izpratnē, ja darba ņēmējs akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienā ir izbeidzis darba attiecības ar darba devēju, attiecināms uz taksācijas periodu, kurā tika izbeigtas darba attiecības.

(2) Darba devējs aprēķina obligātās iemaksas par katru darba ņēmēju, ar kuru ir izbeigtas darba attiecības un kuram sākotnēji tika piešķirtas akciju pirkuma tiesības, likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.panta 2.⁵ daļā noteikto ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu reizinot ar obligāto iemaksu likmi, kāda darba ņēmējam, ar kuru ir izbeigtas darba attiecības, bija piemērojama darba attiecību pastāvēšanas pēdējā mēnesī.

(3) Darba devējs obligātās iemaksas (gan darba devēja, gan darba ņēmēja daļu) veic pilnā apmērā no saviem līdzekļiem.

(4) Darba devējs iemaksā speciālā budžeta kontā obligātās iemaksas par katru darba ņēmēju, ar kuru ir izbeigtas darba attiecības un kuram sākotnēji tika piešķirtas akciju pirkuma tiesības, Valsts ieņēmumu dienesta izsniegtajā paziņojumā norādītajā nākamajā termiņā pēc tam, kad gūts ienākums no akciju pirkuma tiesību īstenošanas.

(5) Darba devējam ir pienākums līdz obligāto iemaksu veikšanai noteiktajam termiņam atbilstoši šā likuma 20.¹ pantam precizēt darba ienākumu un obligāto iemaksu apmēru darba ņēmējiem, ar kuriem ir izbeigtas darba attiecības, un Ministru kabineta noteiktajā kārtībā iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam ziņojumu par obligāto iemaksu objektu un obligātajām iemaksām no šo darba ņēmēju ienākumiem, kas gūti pārskata mēnesī, īstenojot piešķirtās akciju pirkuma tiesības un atsavinot šīs tiesības.

(20.12.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.01.2013.)

20.³ pants. Darba ņēmēja un darba devēja minimālais pārskata mēneša obligāto iemaksu objekts, tā noteikšana un obligāto iemaksu veikšana

(Izslēgts ar 20.12.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2017.)

21.pants. Iemaksu veikšanas kārtība un termiņi

(1) Darba devējs iemaksā speciālā budžeta kontā obligātās iemaksas par katru darba ņēmēju reizi mēnesī termiņos, kādi norādīti Valsts ieņēmumu dienesta izsniegtajā paziņojumā.

(2) Darba ņēmējs veic obligātās iemaksas ar darba devēja starpniecību. Darba devējs ietur iemaksas, kas jāveic darba ņēmējam, un iemaksā tās speciālā budžeta kontā šā panta pirmajā daļā noteiktajos termiņos.

(²) Ja darba devējs nav veicis šajā likumā noteiktās sociālās apdrošināšanas iemaksas, persona, par kuru darba devējam tās bija jāveic un kura ir sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, var veikt sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai. Ministru kabinets reglamentē noteikumus, termiņus un kārtību, kādā persona veic sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai.

(3) Pašnodarbinātais (izņemot fizisko personu, kura veic saimniecisko darbību un par to maksā patentmaksu) veic obligātās iemaksas līdz ceturksnim sekojošā mēneša 15.datumam.

(³) Pašnodarbinātais no lauksaimnieciskās ražošanas ienākuma šā likuma 23.² pantā minētās obligātās iemaksas par iepriekšējo taksācijas gadu veic līdz kārtējā gada 15. aprīlim.

(4) Iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja — ārvalstnieka un ārvalstu darba ņēmējs pie darba devēja —

ārvalstnieka veic obligātās iemaksas līdz ceturksnim sekojošā mēneša 15.datumam.

(5) Personas, kuras brīvprātīgi pievienojušās pensiju apdrošināšanai, invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai un vecāku apdrošināšanai, veic brīvprātīgās iemaksas līdz katra mēneša pēdējai dienai.

(6) *(Izslēgta ar 20.06.2001. likumu)*

(7) Nokavētās obligātās iemaksas veicamas saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām".

(8) *(Izslēgta ar 20.06.2001. likumu)*

(9) Ja tiek nokavēta algotā darba ienākumu izmaksa, darba devēja pienākums ir veikt obligātās iemaksas par aprēķinātajiem darba ienākumiem termiņā, kādā tās būtu jāveic, ja darba ienākumi būtu izmaksāti savlaicīgi.

(10) Autopārvadājumu likuma 35.pantā minētais pārvadātājs maksā obligāto iemaksu avansu 130 euro kalendāra mēnesī par katru vieglo taksometru, ar kuru tiek veikti pārvadājumi, īpaši šim mērķim paredzētajā kontā. Pārvadātājs ir tiesīgs samazināt ikmēneša obligāto iemaksu maksājumu par samaksāto avansu. Šādos gadījumos nepiemēro šā likuma 21.¹ panta ceturtajā daļā noteikto.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.06.1998., 20.06.2001., 08.11.2007., 03.12.2009., 20.12.2010., 23.11.2016. un 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

21.¹ pants. Pārmaksāto iemaksu atmaksāšana

(1) Kalendāra gada laikā pārmaksātās iemaksas triju mēnešu laikā pēc kalendāra gada beigām aprēķina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(1¹) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra informē sociāli apdrošināto personu par pārmaksātajām iemaksām. Kārtību, kādā sociāli apdrošinātā persona tiek informēta, nosaka Ministru kabinets.

(2) Sociāli apdrošināto personu pārmaksātās iemaksas atmaksā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(3) Pārmaksātās iemaksas, kuru apmērs nesasniedz 35 procentus no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, tiek uzkrātas un atmaksātas pēc tā kalendāra gada beigām, kurā tās sasniedz vai pārsniedz 35 procentus no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta.

(4) Katra darba devēja pārmaksātās obligātās iemaksas Valsts ieņēmumu dienests novirza citu nodokļu parādu segšanai, ja tādi ir, vai ieskaita nākamo periodu maksājumos, vai pēc darba devēja pieprasījuma atmaksā.

(5) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, aprēķinot personas pārmaksātās iemaksas par kalendāra gadu, ir tiesīga norakstīt pēc noapaļošanas radušos iemaksu starpību ne vairāk kā vienu euro vienai sociāli apdrošinātajai personai.

(25.11.1999. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.09.2016. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2016. 1.¹ daļa un trešās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 58. punktu)

21.² pants. Obligāto iemaksu objekts, kas pārsniedz obligāto iemaksu maksimālo apmēru

(1) Obligāto iemaksu objekts, kas pārsniedz šā likuma 14.panta piektajā daļā noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, ir solidaritātes nodokļa objekts.

(2) Veiktās obligātās iemaksas no šā panta pirmajā daļā noteiktā objekta tiek novirzītas solidaritātes nodoklim.

(3) Kārtību, kādā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra uzskaita, aprēķina un ieskaita solidaritātes nodokli, nosaka Ministru kabinets.

(30.11.2015. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.07.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

21.³ pants. Obligāto iemaksu pārvešana no citas dalībvalsts saskaņā ar regulu

(1) Pamatojoties uz personas iesniegumu un sadarbojoties ar citas dalībvalsts kompetento iestādi, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra veic obligāto iemaksu pārņemšanu no citas dalībvalsts un informē par to Valsts ieņēmumu dienestu.

(2) Obligātās iemaksas pārnes tikai par pagājušo periodu, par kuru Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra ir vienojusies ar citas dalībvalsts kompetento iestādi un kurš nav ilgāks par to, kāds norādīts lēmumā par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu (A1 sertifikātā).

(3) Obligātās iemaksas, kas veiktas citā dalībvalstī, tiek ieskaitītas valsts sociālās apdrošināšanas speciālajā budžetā bez nokavējuma naudas.

(4) Pārnestās obligātās iemaksas netiek precizētas.

(5) Pārnestās obligātās iemaksas un obligāto iemaksu objektu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra aprēķina un reģistrē proporcionāli, ņemot vērā personai kā darba ņēmējam vai pašnodarbinātajam piemēroto obligāto iemaksu likmi attiecīgajā periodā Latvijā. Ja par kalendāra gadu aprēķinātais obligāto iemaksu objekts pārsniedz obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, personai tiek reģistrēts maksimālais obligāto iemaksu objekts. Pārmaksātās pārnestās obligātās iemaksas netiek atmaksātas.

(6) Obligāto iemaksu pārņemšana nemaina personai piešķirtā apdrošināšanas pakalpojuma apmēru, izņemot vecuma pensijas apmēru. Pēc obligāto iemaksu reģistrēšanas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra mēneša laikā pārskata personai piešķirto vecuma pensiju. Vecuma pensiju pārrēķina ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc mēneša, kurā iemaksas reģistrētas.

(7) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra 10 darbdienu laikā pēc pārnesto obligāto iemaksu reģistrēšanas nodrošina to reģistrēšanu arī valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieku kontos. Obligātās iemaksas valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieku kontos tiek reģistrētas, ņemot vērā attiecīgā perioda iemaksu likmi valsts fondēto pensiju shēmā.

(22.09.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

21.4 pants. Obligāto iemaksu nodošana citai dalībvalstij saskaņā ar regulu

(1) Pēc citas dalībvalsts kompetentās iestādes pieprasījuma Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra nodod citai dalībvalstij faktiski veiktās obligātās iemaksas par periodu, kas norādīts lēmumā par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu (A1 sertifikātā), un informē Valsts ieņēmumu dienestu par personu, par kuru obligātās iemaksas tiek nodotas, un periodu, par kuru obligātās iemaksas aprēķinātas.

(2) Valsts ieņēmumu dienests pēc šā panta pirmajā daļā minēto ziņu saņemšanas no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras anulē darba devēja ziņojumā iekļauto informāciju.

(3) Obligātās iemaksas nodod no katra valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta izdevumiem atbilstoši katra speciālā budžeta īpatsvaram saskaņā ar likumu par valsts budžetu attiecīgajam gadam.

(4) Obligātās iemaksas, kas veiktas par mēnešiem, kuri ir ņemti vērā sociālās apdrošināšanas pakalpojuma aprēķinā, netiek nodotas.

(5) Pēc obligāto iemaksu nodošanas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra pārskata personas tiesības uz piešķirto sociālās apdrošināšanas pakalpojumu vai pakalpojuma apmēru. Ja persona zaudē tiesības uz sociālās apdrošināšanas pakalpojumu vai mainās pakalpojuma apmērs, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc mēneša, kurā iemaksas nodotas, pārtrauc sociālās apdrošināšanas pakalpojuma izmaksu vai pārskata pakalpojuma apmēru.

(6) Ja periodā, par kuru obligātās iemaksas nododamas, persona ir valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieks, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra piecu darbdienu laikā pirms obligāto iemaksu nodošanas dod valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājam uzdevumu pārskaitīt personas uzkrāto fondēto pensijas kapitālu valsts pensiju speciālajā budžetā. Ja valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieks pēc iemaksu nodošanas vairs nav sociāli apdrošinātā persona (nav pakļauts valsts pensiju apdrošināšanai), Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra nodrošina valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieka konta slēgšanu.

(22.09.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

22.pants. Obligātās iemaksas ieskaitīšana speciālo budžetu kontos

(1) Valsts kase katru dienu obligātās iemaksas ieskaita speciālo budžetu kontos un valsts pamatbudžeta ieņēmumos atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajam sociālās apdrošināšanas ieņēmumu īpatsvaram.

(2) Ja, plānojot gadskārtējo valsts budžeta likumu, kādā no speciālajiem budžetiem ieņēmumi un iepriekšējo gadu līdzekļu atlikums nesedz gadskārtējā budžeta izdevumus, bet citā speciālajā budžetā ir līdzekļu atlikums, aprēķinot katrā speciālā budžeta ieņēmumu īpatsvaru, tajā iekļauj finansējumu budžeta izdevumu segšanai.

(25.11.1999. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.06.2009., 20.12.2012. un 27.07.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018. Pirmās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 65. punktu)

23.pants. Ziņojums par obligātajām iemaksām

(1) Darba devējam ir pienākums reizi mēnesī līdz obligāto iemaksu veikšanai noteiktajam termiņam iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam ziņojumu par obligāto iemaksu objektu un obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem pārskata mēnesī Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(1¹) Darba devējs, kurš precizē darba ņēmēja darba ienākumus un obligātās iemaksas šā likuma 20.¹ panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā, katru pārskata mēnesi var precizēt vienu reizi.

(1²) Sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājam (darba devējam) ir pienākums piecu darbdienu laikā pēc ienākuma gūšanas mēneša pēdējās dienas iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam darba devēja ziņojumu par sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāja ienākumu un aprēķināto sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli pārskata mēnesī. Kārtību, kādā sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs (darba devējs) iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam darba devēja ziņojumu, nosaka Ministru kabinets.

(1³) (Izslēgta ar 20.12.2016. likumu)

(1⁴) Valsts ieņēmumu dienests nepieņem darba devēja ziņojumus, kuros darba ņēmējiem norādītās ziņas neatbilst darba ņēmēju statusa periodiem.

(1⁵) Autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājs reizi mēnesī līdz obligāto iemaksu veikšanai noteiktajam termiņam Ministru kabineta noteiktajā kārtībā iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam ziņojumu par veiktajām iemaksām pensiju apdrošināšanai no autoratlīdzībām (autortiesību un blakustiesību atlīdzībām).

(2) Pašnodarbinātajiem (izņemot fiziskās personas, kuras veic saimniecisko darbību un par to maksā patentmaksu), iekšzemes darba ņēmējiem pie darba devēja — ārvalstnieka un ārvalstu darba ņēmējiem pie darba devēja — ārvalstnieka ir pienākums līdz obligāto iemaksu veikšanai noteiktajam termiņam iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam ziņojumu par obligāto iemaksu objektu un obligātajām iemaksām Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(2¹) Pašnodarbinātajam ir pienākums līdz kārtējā gada 15. aprīlim Ministru kabineta noteiktajā kārtībā iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam ziņojumu par obligāto iemaksu objektu un obligātajām iemaksām no lauksaimnieciskās ražošanas ienākuma par iepriekšējo taksācijas gadu.

(3) Valsts ieņēmumu dienests Ministru kabineta noteiktajā kārtībā sniedz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai ziņas par veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām un veiktajiem sociālā nodokļa maksājumiem. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra Ministru kabineta noteiktajā kārtībā reģistrē obligāto iemaksu un sociālā nodokļa maksājumus un pārrēķina obligāto iemaksu objektu, ja šīs iemaksas nav veiktas pilnā apmērā.

(4) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, sociāli apdrošinātajai personai ierodoties personiski vai iesniedzot rakstveida pieprasījumu jebkurā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļā, bez maksas tai izsniedz vai nosūta ziņas par šīs personas apdrošināšanas konta stāvokli.

(5) Valsts ieņēmumu dienestam ir tiesības precizēt un labot obligāto iemaksu veicēju iesniegto informāciju, ja, pamatojoties uz citu valsts iestāžu sniegto informāciju, konstatētas kļūdas obligāto iemaksu veicēju iesniegtajās ziņās vai ziņojumos par obligātajām iemaksām. Šādā gadījumā Valsts ieņēmumu dienests 10 darbdienu laikā pēc kļūdu labošanas informē obligāto iemaksu veicēju par izdarītajiem labojumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.11.1999., 20.06.2001., 17.03.2005., 15.06.2006., 19.06.2008., 16.06.2009., 03.12.2009., 20.12.2012., 13.03.2014., 30.11.2015., 23.11.2016., 20.12.2016., 27.07.2017. un 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

V¹ nodaļa. Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai no autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) un pašnodarbinātā ienākumiem

(Nodaļa 27.07.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

23.¹ pants. Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai no autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības)

(1) Autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājs, izņemot mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju, no saviem līdzekļiem maksā obligātās iemaksas piecu procentu apmērā no šīs autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) tās saņēmēja valsts pensiju apdrošināšanai.

(2) Autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājs obligātās iemaksas veic speciālā budžeta kontā termiņā, kas norādīts Valsts ieņēmumu dienesta izsniegtajā paziņojumā.

(3) Par autoratlīdzības saņēmēju veiktās iemaksas no autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra reģistrē autoratlīdzības saņēmēja valsts pensiju apdrošināšanai.

(4) Autoratlīdzības saņēmējs, kurš ir reģistrēts un sociāli apdrošināts kā darba ņēmējs un par kuru obligātās iemaksas mēnesī pie viena vai vairākiem darba devējiem tiek veiktas no iemaksu objekta, kas sasniedz vai pārsniedz Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru, neregistrējas un neveic iemaksas no autoratlīdzības kā pašnodarbinātais.

(5) Šā panta ceturtās daļas nosacījumu par obligātajām iemaksām no minimālās darba algas nepiemēro proporcionāli par tām taksācijas gada kalendāra dienām, kurās autoratlīdzības saņēmējs atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā, kurās darba ņēmējam (bērna tēvam) ir piešķirts atvaļinājums sakarā ar bērna piedzimšanu, kurās darba ņēmējs atrodas atvaļinājumā bez darba algas saglabāšanas, kas piešķirts darba ņēmējam, kura aprūpē un uzraudzībā pirms adopcijas apstiprināšanas tiesā ar bāriņtiesas lēmumu nodots aprūpējamais bērns, kā arī par pārejošas darbnespējas, grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma kalendāra dienām, par kurām ir izsniegta darbnespējas lapa "B".

(6) Šā panta ceturtā daļa netiek piemērota autoratlīdzības saņēmējam, kurš ir mikrouzņēmuma darbinieks vai persona, kas likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" izpratnē ir nodarbināta lauksaimniecības sezonas darbos un maksā sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli.

(7) Autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) izmaksātājs šā panta pirmajā daļā noteiktās obligātās iemaksas neveic par autoratlīdzības saņēmējiem, kuru pastāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā.

(27.07.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

23.² pants. Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai pašnodarbinātajiem

(1) Pašnodarbinātie [izņemot autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) saņēmējus, par kuriem obligātās iemaksas veic šā likuma 23.¹ pantā noteiktajā kārtībā] obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai veic vismaz piecu procentu apmērā:

1) ja pašnodarbinātā ienākumi mēnesī sasniedz vai pārsniedz Ministru kabineta noteikto obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru, — papildus šā likuma 14. panta otrajā daļā noteiktajam obligāto iemaksu objektam reizi ceturksnī veic obligātās iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai no brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objektu un faktisko ienākumu starpības;

2) ja pašnodarbinātā ienākumi mēnesī nesasniedz Ministru kabineta noteikto obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru, — reizi ceturksnī veic obligātās iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai. Ja pašnodarbinātā ienākumi taksācijas gadā nesasniedz 50 euro, iemaksas pensiju apdrošināšanai var neveikt.

(2) Pašnodarbinātais no lauksaimnieciskās ražošanas ienākuma obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai aprēķina un veic vienu reizi gadā vismaz piecu procentu apmērā no taksācijas gada brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objekta un faktiskā ienākuma starpības.

(27.07.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

23.³ pants. Obligāto iemaksu pensiju apdrošināšanai reģistrēšana personu kontos

(1) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra atbilstoši faktiski veiktajām obligātajām iemaksām no autoratlīdzībām (autortiesību un blakustiesību atlīdzībām) un pašnodarbinātā faktiski veiktajām obligātajām iemaksām pensiju apdrošināšanai, piemērojot obligāto iemaksu likmi pensiju apdrošināšanai, reģistrē personas obligāto iemaksu objektu pensiju apdrošināšanai un pensijas kapitālu.

(2) Saskaņā ar šā likuma 23.¹ pantu un 23.² panta 2. punktu veiktās obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai neveido personas fondēto pensijas kapitālu.

(27.07.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

VI nodaļa. Valsts obligātās sociālās apdrošināšanas administrācija

24.pants. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

(1) Līdz 2003.gada 31.decembrim:

1) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk — Aģentūra) ir bezpeļņas organizācija valsts akciju sabiedrība, kas darbojas saskaņā ar šo likumu, likumu "Par bezpeļņas organizācijām", likumu "Par akciju sabiedrībām", citiem normatīvajiem aktiem un saviem statūtiem;

2) Aģentūra ir juridiskā persona, tai ir savi norēķinu konti bankās un savs zīmogs;

3) Aģentūra ir šā likuma 7.pantā noteikto budžetu rīkotāja;

4) Aģentūras darbību kontrolē Ministru kabineta iecelta padome, kuras sastāvā tiek iekļauti labklājības ministra ieteiktie pārstāvji;

5) Aģentūras padomes priekšsēdētājs ir labklājības ministrs, kas ir arī valsts kapitāla daļu turētāja pārstāvis Aģentūrā;

6) Aģentūras ģenerāldirektoru pēc labklājības ministra ieteikuma amatā ieceļ Ministru kabinets.

(2) No 2004.gada 1.janvāra:

1) Aģentūra ir Labklājības ministrijas pārraudzībā esoša valsts aģentūra, kas realizē valsts politiku sociālās apdrošināšanas un valsts sociālo pabalstu jomā;

2) Aģentūra nodarbojas ar speciālo budžetu administrēšanu, kā arī saskaņā ar normatīvajiem aktiem Aģentūras kompetencē nodoto sociālās apdrošināšanas pakalpojumu un valsts sociālo pabalstu administrēšanu;

3) Aģentūras teritoriālās struktūrvienības ir Aģentūras nodaļas.

(3) No 2011.gada 1.janvāra Aģentūra administrē izdienas pensijas, kas piešķirtas saskaņā ar Valsts un pašvaldību profesionālo orķestru, koru, koncertorganizāciju, teātru un cirka mākslinieku izdienas pensiju un baleta mākslinieku pabalsta par radošo darbu likumu, Tiesnešu izdienas pensiju likumu, Diplomātu izdienas pensiju likumu, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonu izdienas pensiju likumu, Prokuroru izdienas pensiju likumu, likumu "Par izdienas pensijām leģslīetu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm" un nolikumu "Par iekšlietu iestāžu ierindas un komandējošā sastāva darbinieku pensijām (darba devēju pensijām)" (turpmāk — izdienas pensijas).

(4) No 2013.gada 15.janvāra Aģentūra ir labklājības ministra pārraudzībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde, kas pilda šā panta otrajā un trešajā daļā noteiktās funkcijas.

(03.04.2003. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.01.2004., 20.12.2010. un 20.12.2012. likumu, kas stājas spēkā 10.01.2013.)

24.¹ pants. Sociālās apdrošināšanas informācijas sistēma

Sociālās apdrošināšanas informācijas sistēma (SAIS) ir valsts informācijas sistēma, kurā iekļauj normatīvajos

aktos noteiktajā kārtībā no valsts un pašvaldību iestādēm, fiziskajām un juridiskajām personām saņemto informāciju, tai skaitā personu datus, lai nodrošinātu sociāli apdrošināto personu uzskaiti, sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts pabalstu un izdienas pensiju piešķiršanu un izmaksu, valsts budžeta līdzekļu izlietošanas kontroli, kā arī citu Aģentūras funkciju kvalitatīvu izpildi. Sistēmas pārzinis ir Aģentūra.

(22.09.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

25.pants. Aģentūras darbības finansēšana

(1) Līdz 2003.gada 31.decembrim Aģentūras darbību finansē no speciālajiem budžetiem likumā noteiktajā kārtībā, kā arī no līdzekļiem, ko Aģentūra gūst statūtos paredzētās uzņēmējdarbības rezultātā.

(2) Sākot ar 2004.gada 1.janvāri, Aģentūras darbību finansē no speciālo budžetu īpašiem mērķiem iezīmētajiem ieņēmumiem, no citiem īpašiem mērķiem iezīmētiem ieņēmumiem, no ziedojumiem un dāvinājumiem, no ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, kā arī no pašu ieņēmumiem.

(03.04.2003. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 25.02.2004.)

26.pants. Aģentūras darbības finansēšana

(Izslēgts ar 03.04.2003. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2003.)

26.¹ pants. Aģentūras administrēto pakalpojumu pieprasīšana

(1) Sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts sociālo pabalstu un izdienas pensiju pieprasa un to piešķiršanai nepieciešamos dokumentus persona personīgi vai elektroniski iesniedz vienai no Aģentūras nodaļām. Ja attiecīgie dokumenti tiek nosūtīti elektroniski, tie noformējami atbilstoši elektroniskos dokumentus regulējošiem normatīvajiem aktiem.

(2) Sociālās apdrošināšanas pakalpojuma (izņemot valsts pensiju) un valsts sociālā pabalsta pieprasījumu un to piešķiršanai nepieciešamos dokumentus persona var nosūtīt pa pastu vai iesniegt ar pilnvarotās personas starpniecību.

(3) Vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā www.latvija.lv pieejamos Aģentūras administrētos pakalpojumus persona var pieprasīt, izmantojot portāla piedāvātos autentifikācijas līdzekļus.

(12.03.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.04.2015. Trešā daļa stājas spēkā 01.07.2015. Sk. Pārejas noteikumu 52.punktu)

27.pants. Aģentūras izdoto administratīvo aktu apstrīdēšana un pārsūdzēšana, izdošanas termiņa pagarināšana

(1) Aģentūras darbinieku izdotos administratīvos aktus vai faktisko rīcību persona var apstrīdēt Aģentūras direktoram mēneša laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas. Aģentūras direktora lēmumu var pārsūdzēt tiesā mēneša laikā no direktora lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(2) Iesnieguma iesniegšana Aģentūras direktoram vai pieteikuma iesniegšana tiesai neaptur Aģentūras izdotā administratīvā akta darbību. Aģentūras direktors ir tiesīgs ar rakstveida lēmumu apturēt adresātam nelabvēlīga administratīvā akta darbību, ja saņemts personas iesniegums par administratīvā akta darbības apturēšanu.

(3) Aģentūras direktoram ir tiesības ar motivētu lēmumu pagarināt administratīvā akta izdošanas termiņu līdz trim gadiem no personas pieprasījuma saņemšanas dienas, ja sociālās apdrošināšanas pakalpojumu vai valsts sociālo pabalstu piešķiršanai ir nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija saistībā ar informācijas saņemšanu no kompetentās ārvalstu iestādes. Aģentūras direktora lēmumu par termiņa pagarināšanu var pārsūdzēt tiesā.

(22.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

27.¹ pants. Sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts sociālo pabalstu un izdienas pensiju pārmaksu atgūšana

(1) Aģentūra atgūst sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts sociālo pabalstu un izdienas pensiju pārmaksātās summas ne vairāk kā par triju gadu periodu, skaitot no pārmaksas konstatēšanas dienas, bet lietās, kurās pārmaksas konstatēšanai nepieciešama informācija no kompetentās ārvalstu iestādes, — ne vairāk kā par triju gadu periodu sešu gadu periodā no pārmaksas konstatēšanas dienas. Aģentūra uzsāk piespiedu izpildes darbības par

personai piešķirtā sociālās apdrošināšanas pakalpojuma, valsts sociālā pabalsta vai izdienas pensijas pārmaksas atgūšanu viena gada laikā pēc labprātīgas izpildes termiņa beigām Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā, piemērojot Civilprocesa likumā noteiktos noilguma termiņus un noilguma pārtraukšanas nosacījumus.

(2) Ja personai ir piešķirts sociālās apdrošināšanas pakalpojums, valsts sociālais pabalsts vai izdienas pensija, Aģentūra veic ieturējumus sociālās apdrošināšanas pakalpojuma, valsts sociālā pabalsta vai izdienas pensijas pārmaksas atgūšanai 10 procentu apmērā no katra piešķirtā sociālās apdrošināšanas pakalpojuma, valsts sociālā pabalsta vai izdienas pensijas. Ieturējumus neveic no bērna piedzimšanas pabalsta, vienreizējā pabalsta pārdzīvojušajam laulātajam, apbedīšanas pabalsta un papildu izdevumu kompensācijas sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību.

(3) Valsts ieņēmumu dienests Ministru kabineta noteiktajā kārtībā atmaksā Aģentūrai no pārmaksātā pakalpojuma ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli, pamatojoties uz Aģentūras pieprasījumu par valsts budžeta ieņēmumos iemaksātās nodokļa summas atmaksu. Ja persona iedzīvotāju ienākuma nodokli jau ir atguvusi, iesniedzot iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarāciju, personai ir pienākums atmaksāt speciālajā budžetā no pakalpojuma ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli.

(4) Ja personai nav piešķirts sociālās apdrošināšanas pakalpojums, valsts sociālais pabalsts vai izdienas pensija vai minēto pakalpojumu izmaksa ir pārtraukta, administratīvo aktu nodod izpildei tiesu izpildītājam piespiedu piedziņai, pamatojoties uz Aģentūras amatpersonas izpildrīkojumu, Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā un termiņā. Administratīvo aktu, pamatojoties uz Aģentūras amatpersonas izpildrīkojumu, Aģentūra nodod izpildei tiesu izpildītājam piespiedu piedziņai arī tādā gadījumā, kad persona turpina saņemt pakalpojumu un pārmaksas konstatēšanas dienā pārmaksas summa piecas reizes pārsniedz sociālās apdrošināšanas pakalpojuma, valsts sociālā pabalsta vai izdienas pensijas apmēru mēnesī.

(5) Ja laikā, kad Aģentūra veic ieturējumus sakarā ar sociālās apdrošināšanas pakalpojuma, valsts sociālā pabalsta vai izdienas pensijas pārmaksu, tiek saņemts tiesu izpildītāja rīkojums par parāda piedziņu no minētajiem pakalpojumiem, Aģentūra parāda piedziņu citu piedzinēju labā veic pēc sociālās apdrošināšanas pakalpojuma, valsts sociālā pabalsta vai izdienas pensijas pārmaksas ieturēšanas.

(6) Ja saistībā ar personas nāvi vai bezvēsts prombūtni ir radusies sociālās apdrošināšanas pakalpojuma, valsts sociālā pabalsta vai izdienas pensijas pārmaksa, kredītiestāde vai valsts akciju sabiedrība "Latvijas Pasts" pēc Aģentūras rakstveida pieprasījuma to atmaksā Aģentūrai, pārskaitot attiecīgo summu no personas konta uz Aģentūras pieprasījumā norādīto kontu un atskaitot kredītiestādes vai valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" komisijas maksu par pārskaitījuma veikšanu. Pārmaksu atmaksā apmērā, kas nepārsniedz mirušās personas kredītiestādes vai pasta norēķinu sistēmas (PNS) kontā pieejamos naudas līdzekļus.

(7) Ja Aģentūra piešķir sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts sociālo pabalstu vai izdienas pensiju par periodu, kurā jau ir izmaksāts kāds no šiem pakalpojumiem, un normatīvie akti neparedz minēto pakalpojumu vienlaicīgu saņemšanu, piešķirtā pakalpojuma izmaksas summu samazina par iepriekš izmaksātā (piešķirtā) pakalpojuma summu. Šajā gadījumā personai izmaksājāmā pakalpojuma apmērs pirmajā mēnesī nedrīkst būt mazāks par piešķirtā pakalpojuma mēneša summu.

(8) Ja Aģentūra līdz personas nāves dienai neizmaksāto sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts sociālo pabalstu vai izdienas pensiju izmaksā laulātajam, pirmās vai otrās pakāpes radniekiem vai likumos noteiktajos gadījumos uz mantojuma apliecības vai tiesas nolēmuma pamata citai personai, izmaksājamo summu samazina par minēto pakalpojumu pārmaksas apmēru.

(9) Ja par laiku, kad persona saņēma sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts sociālo pabalstu vai izdienas pensiju, darba devējs, pamatojoties uz tiesas spriedumu, izmaksā personai atlīdzību par darba piespiedu kavējumu vai citu no darba tiesiskajām attiecībām izrietošu maksājumu un normatīvie akti neparedz minēto pakalpojumu un no darba devēja gūto ienākumu vienlaicīgu saņemšanu, personai ir pienākums atmaksāt Aģentūras piešķirtā pakalpojuma summu. Šajā gadījumā nepiemēro šā panta pirmās daļas noteikumus par pārmaksu periodu un atgūšanas termiņiem.

(10) Atgūtās sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts sociālo pabalstu un izdienas pensiju pārmaksas ieskaita attiecīgajā speciālajā budžetā vai valsts pamatbudžetā, no kura finansēts pārmaksātais sociālās apdrošināšanas pakalpojums, valsts sociālais pabalsts vai izdienas pensija.

(22.09.2016. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018. Trešā daļa stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 58. punktu)

28.pants. Tiesības norakstīt sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts sociālo pabalstu un izdienas pensiju pārmaksu summas

Aģentūra noraksta un izslēdz no bilances tās uzskaitē esošās pārmaksu summas, kuras radušās sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts sociālo pabalstu un izdienas pensiju saņēmēju vainas dēļ un kuru piedziņa nav iespējama, jo administratīvā akta izpildei iestājies noilgums vai parādniēks ir miris un parāda summa nepārsniedz 35 procentus no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, vai ja personai nav deklarētās dzīvesvietas vai dzīvesvieta ir ārpus Latvijas un pēc administratīvā akta spēkā stāšanās pagājuši vairāk nekā seši gadi. Ja persona ir mirusi, pārmaksas, kas pārsniedz divas Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, Aģentūra piedzen normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(22.09.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

28.¹ pants. Kļūdainas informācijas labošana darba devēju ziņojumos

Aģentūra atbilstoši tās rīcībā esošajai informācijai precizē un reģistrē darba devēja ziņojumā kļūdaini norādīto informāciju par obligātajām iemaksām un obligāto iemaksu objektu, ja darba devējs triju gadu laikā nav novērsis kļūdas savā ziņojumā.

(22.09.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

29.pants. Sociālās apdrošināšanas pakalpojumu, valsts sociālo pabalstu un izdienas pensiju piegāde dzīvesvietā

Ja persona dzīvesvietā saņem vairākus Aģentūras administrētos pakalpojumus (piemēram, pensijas, pabalstus) un par katra piegādi dzīvesvietā saskaņā ar normatīvajiem aktiem paredzēta maksa, Aģentūra iekasē vienu maksu par piegādi, pamatojoties uz lielāko izmaksājamā pakalpojuma apmēru.

(20.12.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

Pārejas noteikumi

1. Šā likuma 5.panta ceturtā daļa (2001.gada 20.jūnija redakcijā) piemērojama no 2001.gada 14.marta.

(20.06.2001. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2005.)

2. Šā likuma 18.panta pirmajā daļā noteiktā obligāto iemaksu likme un tās sadalījums starp darba devēju un darba ņēmēju stājas spēkā 2003.gada 1.janvārī

(20.06.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2001.)

3. No 1998.gada 1.janvāra līdz 1999.gada 31.decembrim obligāto iemaksu likme ir 37 procenti, no kuriem 28 procentus maksā darba devējs un 9 procentus — darba ņēmējs.

(25.11.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2000.)

4. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par sociālo nodokli" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 1., 7., 15.nr.), bet:

1) no visiem sociāli apdrošināto personu darba ienākumiem, kas aprēķināti par laika posmu no 1991.gada 1.janvāra līdz 1995.gada 31.decembrim, bet izmaksāti pēc 1996.gada 1.janvāra, sociālās apdrošināšanas iemaksu veicēji aprēķina un nomaksā obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas atbilstoši likumā "Par sociālo nodokli" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1991, 3., 21., 29.nr.) noteiktajam sociālā nodokļa objektam un likmēm. Sociālās apdrošināšanas iemaksu aprēķināšanas un maksāšanas pareizības kontroli par šo laika posmu veic Valsts ieņēmumu dienests;

2) no visiem sociāli apdrošināto personu darba ienākumiem, kas aprēķināti par laika posmu no 1996.gada 1.janvāra līdz 1997.gada 31.decembrim, bet izmaksāti pēc 1998.gada 1.janvāra, sociālās apdrošināšanas iemaksu veicēji aprēķina un nomaksā obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas atbilstoši likumā "Par sociālo nodokli" (Latvijas Vēstnesis, 1996, 1., 7., 15.nr.) noteiktajam sociālā nodokļa objektam un likmēm. Sociālās apdrošināšanas iemaksu aprēķināšanas un maksāšanas pareizības kontroli par šo laika posmu veic Valsts ieņēmumu dienests.

5. Pieteikumi par laika posmā no 1995.gada 1.janvāra līdz 1997.gada 31.decembrim veicamās sociālā nodokļa

samaksas pārskatīšanu iesniedzami Valsts ieņēmumu dienestam līdz 1998.gada 31.decembrim.

6. Nokavētie un nenomaksātie sociālā nodokļa maksājumi, pamatparāda palielinājums un nokavējuma nauda, kas izveidojušies līdz 1997.gada 31.decembrim, ieskaitāmi šādā secībā — pamatparāds par laika posmu no 1996.gada 1.janvāra līdz 1997.gada 31.decembrim, pamatparāds par laika posmu no 1991.gada 1.janvāra līdz 1995.gada 31.decembrim, pamatparāda palielinājums un nokavējuma nauda par laika posmu no 1991.gada 1.janvāra līdz 1997.gada 31.decembrim.

7. Sociālās apdrošināšanas iemaksu administrēšanas uzsākšanai 1998.gadā valsts pamatbudžetā tiek ieskaitīti līdzekļi no valsts pensiju speciālā budžeta, no nodarbinātības speciālā budžeta, no darba negadījumu speciālā budžeta un no invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta atbilstoši speciālo budžetu īpatsvaram 1998.gada sociālās apdrošināšanas pakalpojumu finansējuma summā.

8. Šā likuma 16.panta otrā daļa stājas spēkā 1999.gada 1.janvārī. Līdz 1998.gada 31.decembrim par iemaksu veikšanas termiņa nokavējumu no darba devēja un pašnodarbinātā tiek piedzīta nokavējuma nauda — 0,1 procents no laikā nenomaksātās obligāto iemaksu daļas par katru nokavēto dienu.

(10.06.1998. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.07.1998.)

9. Šā likuma 21.panta septītā daļa stājas spēkā 1999.gada 1.janvārī. Līdz 1998.gada 31.decembrim nokavētās un nenomaksātās sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas veicamas šādā secībā: pamatparāds, pamatparāda palielinājums un nokavējuma nauda.

(10.06.1998. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.07.1998.)

10. Šā likuma 21.panta deviņā daļa stājas spēkā 1999.gada 1.janvārī.

(10.06.1998. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.07.1998.)

11. Šā likuma 1.panta 3.punkta "i" apakšpunkts, 6.panta septītā daļa, kā arī grozījumi 6.panta trešajā daļā, kas nosaka sociālās apdrošināšanas veidus, kādiem ir pakļauti pašnodarbinātie, kuri sasnieguši vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, un I un II grupas invalīdi, stājas spēkā 1998.gada 1.janvārī.

(10.06.1998. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.07.1998.)

12. No 2000.gada 1.janvāra līdz 2002.gada 31.decembrim obligāto iemaksu likme un tās sadalījums starp darba devēju un darba ņēmēju ir šāds:

1) no 2000.gada 1.janvāra obligāto iemaksu likme ir 36 procenti, no kuriem 27 procentus maksā darba devējs un 9 procentus — darba ņēmējs;

2) no 2001.gada 1.janvāra obligāto iemaksu likme ir 35 procenti, no kuriem 26 procentus maksā darba devējs un 9 procentus — darba ņēmējs.

(20.06.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2001.)

13. Līdz 2000.gada 31.decembrim iekšzemes darba ņēmēji pie darba devēja — ārvalstnieka iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam ziņojumu par obligāto iemaksu objektu un veiktajām iemaksām likuma 23.panta otrās daļas noteiktajā kārtībā.

(25.11.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2000.)

14. Grozījumi šā likuma 1.panta 3.punktā, izņemot "b" un "j" apakšpunktu, grozījumi 5.panta trešajā daļā attiecībā uz pašnodarbināto laulāto brīvprātīgu pievienošanos invaliditātes apdrošināšanai, maternitātes un slimības apdrošināšanai, 6.panta desmitā daļa, grozījumi 12.panta otrajā daļā, grozījumi 13.panta trešajā daļā, grozījumi 17.pantā, grozījumi 18.panta trešajā daļā, grozījumi 19.panta 5.punktā, grozījumi 20.panta piektajā daļā, grozījumi 22.pantā un 23.panta pirmajā un otrajā daļā stājas spēkā 2001.gada 1.janvārī.

(25.11.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2000.)

15. Kapitalizētā sociālā nodokļa maksājuma pamatparāda un ar to saistītās nokavējuma naudas dzēšanai atbilstoši

likuma "Par nodokļiem un nodevām" 25.pantam ir tādas pašas juridiskās sekas kā šā nodokļa maksājuma pamatparāda un nokavējuma naudas samaksai.

(25.11.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2000.)

16. Šo pārejas noteikumu 15.punkts attiecas arī uz kapitalizētā sociālā nodokļa maksājuma pamatparādu un ar to saistītās nokavējuma naudas dzēšanu, kas ir veikta no 1998.gada 1.janvāra līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai.

(25.11.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2000.)

17. Ja darba devējs par laika periodu līdz 2001.gada 13.martam (ieskaitot) obligātās iemaksas nav veicis pilnā apmērā, iemaksātā summa tiek sadalīta proporcionāli starp attiecīgā darba devēja darba ņēmējiem.

(20.06.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2001.)

18. Šā likuma 20.panta piektā daļa stājas spēkā 2003.gada 1.janvārī. No 2001.gada 1.janvāra līdz 2002.gada 31.decembrim ārvalstu darba ņēmējs pie darba devēja — ārvalstnieka aprēķina obligāto iemaksu, reizinot obligāto iemaksu objektu ar darba ņēmējam noteikto obligāto iemaksu likmi, ja darba ņēmējs ir apdrošināts visos sociālās apdrošināšanas veidos, izņemot likmi, kāda noteikta darba negadījumu apdrošināšanai un apdrošināšanai pret bezdarbu, sākot ar 184.dienu pēc ierašanās Latvijas Republikā vai ar 367.dienu, ja personām, kuras ir nosūtītas veikt konkrētu darbu Latvijas Republikas teritorijā uz laika periodu, ne ilgāku par 12 mēnešiem, darba ilgums pārsniedz 12 mēnešus.

(20.06.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2001.)

19. Šā likuma 1.panta 3.punkta "c" apakšpunkts (2001.gada 20.jūnija redakcijā) un 6.panta trīspadsmitā daļa piemērojami ar 2001.gada 1.janvārī.

(20.06.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2001.)

20. Personai, kura ir darba ņēmējs saskaņā ar šā likuma 1.panta 2.punktu un vienlaikus saņem arī autoratlīdzību, 2001.gadā ir tiesības neveikt sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas no ienākuma, kuru tā guvusi autoratlīdzības veidā. Ja minētā persona 2001.gadā izvēlas vienlaikus veikt arī sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas no ienākuma, kas gūts autoratlīdzības veidā, šīs iemaksas tiek veiktas atbilstoši pašnodarbinātajam noteiktai sociālās apdrošināšanas iemaksu likmei un pašnodarbinātajam noteiktajā kārtībā un termiņos.

(27.07.2001. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 17.08.2001.)

21. Grozījumi 5.panta pirmajā daļā, 6.panta ceturtās daļas 1.punktā un piektās daļas 1.punktā attiecībā uz alternatīvā dienesta veicējiem, kā arī 6.panta piecpadsmitā un sešpadsmitā daļa stājas spēkā 2002.gada 1.jūlijā.

(06.06.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.07.2002.)

22. 1.panta 3.punkta "l" apakšpunkts un 6.panta četrpadsmitā daļa, kā arī grozījumi 14.panta septītajā daļā piemērojami no 2002.gada 1.janvāra.

(06.06.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.07.2002.)

23. 2002.gada 6.jūnija likuma grozījumi 6.panta otrajā daļā attiecībā uz darba ņēmēju — I vai II grupas invalīdu pakļaušanu invaliditātes apdrošināšanai, 6.panta trešajā daļā attiecībā uz pašnodarbināto — I vai II grupas invalīdu pakļaušanu invaliditātes apdrošināšanai, 6.panta deviņtajā daļā attiecībā uz iekšzemes darba ņēmēju pie darba devēja — ārvalstnieka — I vai II grupas invalīdu pakļaušanu invaliditātes apdrošināšanai, kā arī 20.panta trešajā, ceturtajā un septītajā daļā attiecībā uz darba ņēmēju un iekšzemes darba ņēmēju pie darba devēja — ārvalstnieka — I vai II grupas invalīdu pakļaušanu invaliditātes apdrošināšanai stājas spēkā 2003.gada 1.janvārī.

(06.06.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.04.2005.)

24. Ministru kabineta 1997.gada 23.decembra noteikumi nr.436 "Bezpeļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības "Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra" statūti" piemērojami līdz 2003.gada 31.decembrim.

(03.04.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.05.2003.)

25. Grozījumi 6.panta otrajā un deviņtajā daļā un 20.panta trešās daļas 2.punktā, ceturtās daļas 2.punktā un septītajā daļas 3.punktā attiecībā uz to darba ņēmēju nepakļaušanu apdrošināšanai pret bezdarbu, kuri saņem izdienas

pensiju vai kuri ir III grupas invalīdi — valsts speciālās pensijas saņēmēji, stājas spēkā 2004.gada 1.jūlijā.

(22.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.02.2004.)

26. No 1991.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 13.martam (ieskaitot) persona ir sociāli apdrošināta, sākot ar dienu, kad tā ieguvusi darba ņēmēja statusu [normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bijusi reģistrēta obligāto iemaksu (sociālā nodokļa) administrācijā] vai iesaukta obligātajā aktīvajā militārajā dienestā, neatkarīgi no tā, vai faktiski ir veiktas obligātās iemaksas (sociālais nodoklis).

(17.03.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008. un 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

27. Ja par šo pārejas noteikumu 26.punktā minētajām personām obligāto iemaksu (sociālā nodokļa) administrācijā nav reģistrēts obligāto iemaksu (sociālā nodokļa) objekts atbilstoši šā likuma 14.panta pirmajā daļā noteiktajam, obligāto iemaksu (sociālā nodokļa) objekts ir Ministru kabineta noteiktā minimālā darba alga attiecīgajā laika periodā.

(17.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2005.)

28. Grozījumi šā likuma 1.panta 4.punktā attiecībā uz personu, kuru nodarbina citas dalībvalsts darba devējs un kurai saskaņā ar regulas 13., 14., 15., 16. un 17.pantu piemēro Latvijas Republikas normatīvos aktus, stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(17.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2005.)

29. Grozījumi šā likuma 6.panta otrajā daļā attiecībā uz darba ņēmēju — I un II grupas invalīdu pakļaušanu apdrošināšanai pret bezdarbu, deviņajā daļā attiecībā uz iekšzemes darba ņēmēju pie darba devēja — ārvalstnieka — I un II grupas invalīdu pakļaušanu apdrošināšanai pret bezdarbu, kā arī šā likuma 20.panta trešajā, ceturtajā un septītajā daļā attiecībā uz darba ņēmēju un iekšzemes darba ņēmēju pie darba devēja — ārvalstnieka — I un II grupas invalīdu pakļaušanu apdrošināšanai pret bezdarbu stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(17.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2005.)

30. Grozījumi šā likuma 6.panta piektajā daļā attiecībā uz matemītātes pabalstu saņēmēju pakļaušanu apdrošināšanai pret bezdarbu stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(17.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2005.)

31. Grozījumi šā likuma 6.panta astotajā un deviņajā daļā un 20.panta septītajā daļā attiecībā uz iekšzemes darba ņēmēju pie darba devēja — ārvalstnieka pakļaušanu darba negadījumu apdrošināšanai stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(17.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2005.)

32. Šā likuma 6.panta septiņpadsmitā daļa stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(17.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2005.)

33. Šā likuma 18.panta pirmās daļas jaunā redakcija par obligātās iemaksu likmes noteikšanu, ja darba ņēmējs tiek apdrošināts visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, 33,09 procentu apmērā, no kuriem 24,09 procentus maksā darba devējs un 9 procentus — darba ņēmējs, stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(17.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.04.2005.)

34. Līdz dienai, kad stāsies spēkā likums, kas noteiks turpmāko individuālā uzņēmuma statusu, par darba ņēmēju papildus šā likuma 1.panta 2.punktā minētajām personām uzskatāms:

1) individuālā uzņēmuma (kas dibināts, lai nodarbotos ar amatniecību likuma "Par amatniecību" izpratnē) īpašnieks, kurš, nebūdams darba tiesiskajās attiecībās ar sava uzņēmuma pārvaldes institūciju, veic šā uzņēmuma vadības funkciju, ja uzņēmumā likumā noteiktajā kārtībā nav iecelts (ievēlēts) pārvaldnieks (direktors), un viņa obligāto iemaksu objekts ir paša izraudzīta summa, kas nav mazāka par Ministru kabineta noteikto minimālo darba algu;

2) likumā noteiktajā kārtībā iecelts (ievēlēts) individuālā uzņēmuma pārvaldnieks (direktors), kurš, nebūdams darba tiesiskajās attiecībās ar šo uzņēmumu, veic uzņēmuma vadības funkciju, un viņa obligāto iemaksu

objekts ir viņam noteiktā atlīdzība, bet, ja atlīdzība nav noteikta, — paša izraudzīta summa, kas nav mazāka par Ministru kabineta noteikto minimālo darba algu.

(27.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.11.2005.)

35. Ja šo pārejas noteikumu 34.punktā minētās personas nav sev noteikušas obligāto iemaksu objektu vai tas ir mazāks par Ministru kabineta noteikto minimālās darba algas apmēru un nav attaisnojoša dokumenta, kas to apstiprina, nodokļu administrācija piedzen no darba devēja obligātās iemaksas un soda naudu trīskāršā obligāto iemaksu apmērā no summas, kas atbilst Ministru kabineta noteiktajam minimālās darba algas apmēram.

(27.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.11.2005.)

36. Grozījumi šā likuma 5.pantā, 6.panta ceturtajā daļā un 19.pantā attiecībā uz personām, kuras saņem bērna invalīda kopšanas pabalstu, stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(27.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.11.2005.)

37. Grozījumi šā likuma 1.panta 3.punkta ievaddaļā un 14.panta otrajā daļā attiecībā uz fiksētā iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājiem, kā arī 6.panta 3.¹ daļa stājas spēkā 2008.gada 1.septembrī. Pašnodarbinātajiem, kuri ar 2008.gadu maksā fiksēto iedzīvotāju ienākuma nodokli un kuri no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 31.augustam nav veikuši obligātās iemaksas, ir tiesības izvēlēties veikt obligātās iemaksas par šo periodu. Obligātās iemaksas par periodu no 2008.gada 1.janvāra līdz 2008.gada 31.augustam veic līdz 2008.gada 15.oktobrim, un tām nepiemēro nokavējuma naudu.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

38. Grozījumi šā likuma 5.panta pirmajā daļā, 6.panta ceturtajā un piektajā daļā attiecībā uz to personu pakļaušanu pensiju apdrošināšanai un apdrošināšanai pret bezdarbu, kuras saņem paternitātes pabalstu, stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

39. Šā likuma 6.panta 5.¹ daļa un grozījumi 19.pantā attiecībā uz to personu pakļaušanu invaliditātes apdrošināšanai, kuras saņem maternitātes vai paternitātes pabalstu vai kuras kopj bērnu, kas nav sasniedzis pusotra gada vecumu, un saņem bērna kopšanas pabalstu, vai kuras kopj bērnu, kas nav sasniedzis gada vecumu, un saņem vecāku pabalstu, stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

40. Grozījumi šā likuma 6.panta otrajā un deviņtajā daļā, 20.panta trešās daļas 2.punktā, ceturtais daļas 2.punktā un septītās daļas 3.punktā attiecībā uz invalīdu — valsts speciālās pensijas saņēmēju pakļaušanu sociālās apdrošināšanas veidiem stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

41. Grozījumi šā likuma 13.panta otrajā daļā stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

42. Grozījumi šā likuma 14.panta septītajā daļā attiecībā uz obligāto iemaksu objektā neietveramajām darba ņēmēja labā veiktajām darba devēja iemaksām privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētajiem pensiju plāniem un iemaksātajām apdrošināšanas prēmiju summām stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

43. Šā likuma 14.panta piektajā un sestajā daļā paredzētais obligāto un brīvprātīgo iemaksu objekta maksimālā apmēra ierobežojums (Ministru kabinetam deleģētās tiesības noteikt iemaksu objekta maksimālo apmēru) netiek piemērots laikā no 2009.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.decembrim.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

44. Personām, kurām laikā no 1996.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 13.martam (ieskaitot) tika atteikta bezdarbnieka pabalsta piešķiršana sakarā ar to, ka darba devējs nebija veicis obligātās iemaksas (sociālo nodokli), ar 2009.gada

1.janvāri pensiju apdrošināšanai tiek ieskaitīts laika periods līdz deviņiem mēnešiem, kurā personai netika izmaksāts bezdarbnieka pabalsts un kurā tā nav bijusi sociāli apdrošinātās personas statusā. Obligāto iemaksu (sociālā nodokļa) objekts šajā gadījumā ir Ministru kabineta noteiktā minimālā darba alga attiecīgajā laika periodā.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

45. Šā likuma 20.¹ pants stājas spēkā 2009.gada 1.janvārī.

(19.06.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.07.2008.)

46. Grozījumi šā likuma 3.panta pirmajā daļā attiecībā uz vārdu "saslimšanu ar arodslimību, kā arī papildu izdevumiem sakarā ar bērna kopšanu un" aizstāšanu ar vārdiem "saslimšanu ar arodslimību, bērna kopšanu, kā arī papildu izdevumiem sakarā ar" stājas spēkā 2010.gada 3.maijā.

(16.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

47. *(Izslēgts ar 20.12.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)*

48. Personām, kuras līdz 2010.gada 1.septembrim ir veikušas obligātās iemaksas no šā likuma 14.panta 2.¹ daļā noteiktajiem maksājumiem, ir tiesības izvēlēties neveikt obligātās iemaksas par periodu no 2010.gada 1.janvāra līdz 31.augustam.

(09.08.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2010.)

49. Ministru kabinets izvērtē šā likuma 5.panta ceturtajā daļā noteikto faktiski veikto obligāto iemaksu pensiju apdrošināšanai ietekmi uz personu sociālo nodrošinājumu un katru gadu līdz 1.oktobrim iesniedz Saeimai ziņojumu par to.

(20.12.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.03.2015. likumu, kas stājas spēkā 08.04.2015.)

50. No 2012.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 31.decembrim no valsts pamatbudžeta paredzētās obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai par personām, kuras veic algotos pagaidu sabiedriskos darbus, izdara no Eiropas Savienības politiku instrumentu līdzekļiem.

(15.12.2011. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012. un 13.03.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2014.)

51. Grozījumi šā likuma 13.panta piektajā daļā attiecībā uz Valsts ieņēmumu dienesta tiesībām reģistrēt personai (darba ņēmējam) sociāli apdrošinātās personas statusa zaudēšanu, kā arī grozījumi par šā likuma 20.¹ panta izteikšanu jaunā redakcijā un grozījumi 23.panta 1.¹ daļā attiecībā uz darba ienākumu un obligāto iemaksu apmēra precizēšanu stājas spēkā 2013.gada 1.martā.

(20.12.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.01.2013.)

52. Šā likuma 26.¹ panta trešā daļa stājas spēkā 2015.gada 1.jūnijā.

(12.03.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 08.04.2015.)

53. Par periodu līdz 2016.gada 31.decembrim atbilstoši aprēķinātajai obligāto iemaksu summai Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra aprēķina katram mikrouzņēmuma darbiniekam obligāto iemaksu objektu par pilnu kalendāra mēnesi (izņemot gadījumu, kad mikrouzņēmumu nodokli maksājošā mikrouzņēmuma darbinieks sāk vai beidz strādāt mikrouzņēmumā) proporcionāli mikrouzņēmumu nodokļa deklarācijā norādītajam darbinieku skaitam katrā mēnesī un viņu faktiskajiem ienākumiem, piemērojot obligāto iemaksu likmi, kāda noteikta attiecīgi darbiniekam, kurš ir apdrošināts atbilstoši visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, darbiniekam, kurš sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kuram valsts vecuma pensija ir piešķirta (tai skaitā priekšlaicīgi), un darbiniekam, kurš ir izdienas pensijas saņēmējs vai persona ar invaliditāti — valsts speciālās pensijas saņēmējs. Aprēķināto obligāto iemaksu objektu noapaļo līdz euro un centiem, atmetot 0,49 centus un mazāk un noapaļojot līdz centam 0,50 centus un vairāk.

(30.11.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2016.)

54. *(Izslēgts ar 20.12.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2017.)*

55. *(Izslēgts ar 20.12.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2017.)*

56. *(Izslēgts ar 20.12.2016. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2017.)*

57. Šā likuma 6.panta 2.³ daļa, grozījums šā likuma 14.panta otrajā daļā par otrā teikuma izslēgšanu, grozījums par šā likuma 18.panta otrās daļas izteikšanu jaunā redakcijā un 20.¹ panta sestā daļa stājas spēkā 2017.gada 1.janvārī.

(22.09.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

58. Šā likuma 21.¹ panta 1.¹ daļa, grozījums par šā likuma 21.¹ panta trešās daļas izteikšanu jaunā redakcijā un 27.¹ panta trešā daļa stājas spēkā 2018.gada 1.janvārī.

(22.09.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

59. Atbilstoši šā likuma 21.¹ panta piektajai daļai Aģentūra noraksta arī pēc noapaļošanas radušos obligāto iemaksu starpību par iepriekšējo periodu no iemaksu starpības rašanās dienas līdz 2015.gada 31.decembrim, bet ne vairāk kā vienu euro par vienu kalendāra gadu vienai sociāli apdrošinātajai personai.

(22.09.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

60. Sākot no 2018.gada 1.janvāra, Aģentūra triju gadu laikā informē Valsts ieņēmumu dienestu par darba devēja un sociāli apdrošinātās personas pārmaksātajām iemaksām, kuras uzkrātas par periodu līdz 2016.gada 31.decembrim un kuru apmērs sasniedz vai pārsniedz 35 procentus no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, un pārmaksas atmaksā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(22.09.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

61. Darba devējs, kurš uzsācis atlīdzības par konkurences ierobežojumu izmaksu bijušajam darbiniekam (darba ņēmējam) līdz 2016.gada 31.decembrim un turpina tās izmaksu pēc 2017.gada 1.janvāra, atlīdzības izmaksas periodā nesniedz ziņas par darba ņēmēja statusa iegūšanu un ziņojumos par obligātajām iemaksām atlīdzību par konkurences ierobežojumu norāda periodā, kad persona bija darba ņēmēja statusā.

(22.09.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

62. Šā likuma 13.panta sestā un septītā daļa un 23.panta 1.⁴ daļa stājas spēkā 2017.gada 1.jūlijā.

(23.11.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2017.)

63. Ministru kabinets līdz 2017.gada 1.maijam izstrādā un iesniedz Saeimai likumprojektus par grozījumiem attiecībā uz sociālās apdrošināšanas pakalpojuma apmēru sociāli apdrošinātām personām ar zemu obligāto iemaksu objektu.

(20.12.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2017.)

64. Ministru kabinets izstrādā un 2018. gada valsts budžeta likumprojektu paketē iesniedz Saeimai likumprojektu par veselības aprūpes finansēšanu, nosakot sasaisti starp veiktajām iemaksām un veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanu.

(27.07.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

65. Šā likuma 3. panta trešā daļa, 4. panta septītais punkts, grozījums 5. panta ceturtajā daļā attiecībā uz daļas papildināšanu ar vārdiem "un veselības apdrošināšanai", grozījums 5. panta sestajā daļā attiecībā uz daļas papildināšanu ar teikumu, grozījums 6. pantā attiecībā uz pirmās un otrās daļas izteikšanu jaunā redakcijā, grozījums 6. panta 2.¹, 2.³, trešajā daļā, sestajā daļā, astotajā daļā, deviņtajā daļā, divpadsmitajā daļā attiecībā uz papildināšanu ar vārdiem "veselības apdrošināšanai", III¹ nodaļa, grozījums attiecībā uz 18. panta pirmās daļas un 22. panta pirmās daļas izteikšanu jaunā redakcijā stājas spēkā vienlaikus ar pārejas noteikumu 64. punktā minēto veselības aprūpes finansēšanas likuma spēkā stāšanos.

(27.07.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

66. Pašnodarbinātais ziņojumu par obligāto iemaksu objektu un veiktajām iemaksām no lauksaimnieciskās ražošanas ienākuma par periodu līdz 2017. gada 31. decembrim iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam un veic obligātās iemaksas kārtībā un termiņos, kādi bija spēkā līdz 2017. gada 31. decembrim.

(22.11.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2018.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(20.12.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.12.2012., 13.03.2014. un 22.09.2016. likumu, kas stājas spēkā 25.10.2016.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) *(izslēgts ar 20.12.2012. likumu);*
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 18.jūnija direktīvas 2009/52/EK, ar ko nosaka minimālos standartus sankcijām un pasākumiem pret darba devējiem, kas nodarbina trešo valstu valstspiederīgos, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi;
- 3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2010.gada 7.jūlija direktīvas 2010/41/ES par to, kā piemērot vienlīdzīgas attieksmes principu vīriešiem un sievietēm, kas darbojas pašnodarbinātas personas statusā, un ar kuru atceļ Padomes direktīvu 86/613/EEK;
- 4) Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 13.decembra direktīvas 2011/98/ES par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, un par vienotu tiesību kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī uzturas likumīgi;
- 5) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 26.februāra direktīvas 2014/36/ES par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem nodarbinātības kā sezonas darbiniekiem nolūkā;
- 6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 15.maija direktīvas 2014/66/ES par ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem trešo valstu valstspiederīgajiem saistībā ar pārceļšanu uzņēmuma ietvaros.

Likums stājas spēkā 1998.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 1997.gada 1.oktobrī

Valsts prezidenta vietā
Saeimas priekšsēdētāja biedrs A.Ameriks

Rīgā 1997.gada 21.oktobrī